

31 031 VIII Jaarverslag en slotwet Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap 2006

Nr. Lijst van vragen en antwoorden

Vastgesteld (*wordt door griffie ingevuld als antwoorden er zijn*)

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap¹ heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de volgende vragen ter beantwoording voorgelegd over het Jaarverslag 2006 van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (Kamerstuk 31 031 VIII, nr. 1).

De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van... De vragen en antwoorden zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,

Van de Camp

Adjunct-griffier van de commissie

Jaspers

Nr.	Vraag	Blz	
		van	tot
1	<p>Kunt u aangeven wat in 2006 de uitgaven zijn geweest voor het ontwikkelen van alternatieven voor dierproeven? Acht u dit bedrag voldoende? Bent u voornemens dit bedrag te verhogen op de begroting voor 2008? Zo ja, met welk bedrag? Zo neen, waarom niet?</p> <p>OCW draagt jaarlijks structureel €182.000 bij aan het programma “Dierproeven begrensd II”.</p> <p>Ik ben voornemens dit bedrag te handhaven. Op verzoek van OCW wordt in het vervolprogramma voor de ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven nu een deel van het budget besteed aan het validatie/implementatietraject van alternatieven die in “Dierproeven begrensd I” zijn ontwikkeld. In mijn brief aan u over (alternatieven voor) dierproeven die u binnenkort zult ontvangen ga ik hierop verder in.</p> <p>Daarnaast worden uit de OCW subsidie aan het BPRC uitgaven gedaan aan alternatieven voor dierproeven bij het BPRC.</p> <p>Eén van de subsidievoorwaarden van OCW voor de exploitatiesubsidieverlening aan het BPRC is dat het BPRC ten minste 10% van het budget besteedt aan de ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven. Hiertoe heeft het BPRC in mei 2005 een aparte Unit Alternatieven ingesteld. In 2007 gaat inmiddels 21,35% van het BPRC budget (17,1 fte's) naar onderzoek naar alternatieven. Het gaat hierbij om een bedrag van ruim €1,2 miljoen.</p>	0	
2	<p>Hoe wordt de zorgvuldige afhandeling van het dossier 'vermiste kunstvoorwerpen' gewaarborgd?</p>	0	

---

¹

Om de kwaliteit van het beheer van de rijkscollectie te verbeteren is de Regeling materieelbeheer museale voorwerpen (Staatscourant 2006, nr.238) inmiddels van kracht. Deze Regeling stelt minimum eisen aan administratieve organisaties wat betreft de registratie en het beheer van museale voorwerpen. Bovendien biedt het een basis voor uniform toezicht op dit beheer door de Erfgoedinspectie.

Daarnaast zijn alle bruikleenovereenkomsten met derden geactualiseerd en in aantal terug gebracht. Ook is de centrale collectieregistratie bij het Instituut Collectie Nederland verbeterd. 'Vermiste kunstwerken' zijn vermeld op de website van het Instituut Collectie Nederland om de aanspraken van de Staat op deze kunstwerken kenbaar te maken.

- 3 Welke maatregelen worden genomen om het subsidiebeheer bij de directie Onderzoeks- en Wetenschapsbeleid te verbeteren? 0

De AR heeft het toezichtregime op het terrein van het onderzoek- en wetenschapsbeleid verscherpt. Hoofdpunt daarin is dat organisaties die meerjarige subsidies ontvangen niettemin jaarlijks een aanvraag met plan moeten indienen. Deze voorwaarde uit de kaderregeling voor subsidies op dit terrein werd tot dusverre niet toegepast ter beperking van de administratieve belasting. Nu de AR vergt dat deze bepaling uit de kaderregeling wel wordt toegepast, wordt de kaderregeling zodanig herzien dat de genoemde overbodige verplichting ook formeel wordt geschrapt.

- 4 Hoe wordt het financiële en personele systeem van het departement beveiligd? 0

Het financiële en personele systeem wordt door toekenning van rolgebaseerde autorisaties beveiligd tegen oneigenlijke toegang en gebruik. Het beveiligingsbeleid is conform de code voor informatiebeveiliging (CIB2000) en voldoet aan het Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst (VIR).

- 5 Wordt het aantal medewerkers met ruime autorisatiebevoegdheden beperkt? Zo ja, om welke aantallen gaat het? 0

Het aantal medewerkers met ruime autorisaties is begin 2007 ingeperkt. Van 22 is het teruggebracht naar 17.

Wat rest zijn zeventien beheerders die autorisaties hebben, passend bij de werkzaamheden. Er wordt in interdepartementaal verband verkend of het mogelijk is deze autorisaties nog verder te beperken.

- 6 Welke maatregelen moeten de verantwoording verbeteren, ten aanzien van het door de Algemene Rekenkamer genoemde kritiekpunt dat in veel gevallen onvoldoende duidelijk is wat de relatie tussen de maatregelen en de resultaten is, waarbij de dossiers 'instroom bèta' en 'onderwijsarbeidsmarkt' expliciet genoemd worden? 0

Ik vind het belangrijk dat VBTB en evidence based beleid steeds meer onderdeel worden van het reguliere beleidsproces. Om dit te ondersteunen en de kwaliteit van het beleidsproces te borgen heeft OCW het afgelopen jaar een instrument ontwikkeld: de beleidwijzer. De beleidwijzer is voor mij een belangrijk instrument om de beleidsinformatie aan de Kamer te verbeteren. Beleidsdoelen worden zoveel mogelijk geoperationaliseerd en er worden streefwaarden benoemd voor prestatie- en effectindicatoren. Waar dat niet mogelijk is ga ik uit van het 'comply or explain' principe. In de begroting 2008 zullen de

effecten van dit beleid zichtbaar zijn.

Overigens ligt er juist bij bètatechniek een aanzienlijk dossier over de relatie tussen maatregelen en resultaten. Met individuele instellingen worden prestatie - innovatiecontracten afgesloten waarin duidelijke targets worden vastgelegd . Die prestaties zijn in 2006 door onafhankelijke auditcommissies beoordeeld in het kader van de zgn. midterm review. (zie het beleidskader 2007-2008 30 800, nr. 111). In 2008 zal er nog een tussentijdse evaluatie plaatsvinden. In het jaarverslag zijn vanuit het oogpunt van beknoptheid echter enkel de conclusies van de midterm review opgenomen. Ten aanzien van de onderwijsarbeidsmarkt zal ik na ommekomst van het advies van de commissie Lerarenbeleid nieuwe maatregelen formuleren. Daarbij zal het inzichtelijk maken van relatie tussen beleid en resultaten een belangrijk aandachtspunt zijn.

- 7 Hoe verenigt u het oordeel dat we al met al niet ontevreden mogen zijn, met de constatering van de onderwijsinspectie dat een groot aantal jongeren onvoldoende basisvaardigheden heeft, teveel jongeren het onderwijs voortijdig verlaten, een groot deel van het speciaal onderwijs onder de maat presteert, slechts een op de vier scholen in het voortgezet onderwijs erin slaagt om het onderwijs geheel door bevoegde leraren te laten geven en uw eigen constatering dat nog altijd 1,5 miljoen mensen in Nederland functioneel analfabeet zijn? 12

Het Onderwijsverslag 2005-2006 laat zien dat het onderwijs in zijn totaal een ruime voldoende krijgt. Maar het Onderwijsverslag beschrijft ook een aantal ernstige problemen zoals voortijdig schoolverlaters, technisch lezen, (zeer) zwakke scholen en het lerarentekort. Deze risico's en knelpunten zijn al langer bekend. Zoals aangegeven in mijn beleidsreactie op het onderwijsverslag 2005-2006 onderken ik de problemen en onderken ik ook dat deze problemen een gedegen aanpak vergen. Er zijn al (nieuwe) maatregelen genomen om tot oplossingen te komen. In de begroting 2008 van het ministerie van OCW worden de maatregelen gepresenteerd om de gesignaleerde problemen in het Nederlandse onderwijs verder terug te dringen.

- 8 Welke harde output-feiten staven de bewering "Nederland is slimmer/vaardiger/creatiever geworden"? 12

De missie van OCW luidt als volgt: OCW werkt aan een slim, vaardig en creatief Nederland. Volgens deze drie begrippen hebben wij onze prioriteiten voor 2006 gepresenteerd in de beleidsagenda in de begroting 2006. In het jaarverslag 2006 blikken wij hier op terug aan de hand van deze structuur.

Omdat de resultaten van ons beleid laten zien dat we in 2006 (en de andere jaren van de kabinetten Balkenende I, II en III) stappen voorwaarts hebben gemaakt, geven wij in het jaarverslag weer dat Nederland weer iets slimmer/vaardiger/creatiever is geworden. Deze resultaten staan beschreven in de beleidsterugblik van het jaarverslag. Enkele sprekende voorbeelden hiervan zijn het terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters tot 56.000 in het laatste schooljaar; verdubbeling van het aantal brede scholen (van 300 tot 600 in 2006); de invoering van de kwalificatieplicht; een grotere instroom van studenten in beta/technische WO-opleidingen en de presentatie van de cultuurhistorische canon van Nederland.

- 9 Is het waar dat Nederland ten aanzien van een startkwalificatie langzame progressie maakt en blijft nu steken op 75,6%, terwijl volgens de eerste Lissabondoelstelling minimaal 85% in 2010 een startkwalificatie moet hebben? Welke andere maatregelen, naast het voorkomen van voortijdig schoolverlaten, zullen er genomen worden om de kloof van 10% te dichten in een periode van drie jaar? 13

(antwoord eerste deel van de vraag:)

De eerste Lissabondoelstelling luidt dat in 2010 meer dan 85% van alle jongeren tussen 20 en 24 jaar een startkwalificatie heeft. In Nederland is het percentage gestegen tot 75,6 in 2005. De stijging ten opzichte van 2004 is beperkt. Dit komt deels doordat het beleid zich in sterke mate richt op het voorkomen van VSV, en dus effect heeft in de wat jongere leeftijdsgroepen. Hierbij is de tweede Lissabon-doelstelling aan de orde. In de totale groep 18- tot 24-jarigen dient volgens deze doelstelling het percentage niet-schoolgaanden zonder startkwalificatie van 2000 tot 2010 te halveren (van 15% naar 7,5%). In Nederland is het percentage zonder startkwalificatie in deze groep van 2000 tot 2006 gedaald van 15,5% naar 12,9%. Ten opzichte van andere lidstaten is dit aanzienlijk, maar de daling zal versterkt moeten doorzetten om in 2010 een halvering ten opzichte van 2000 te bereiken.

De perspectievennota "Aanval op de uitval", zoals deze in april 2006 is gepresenteerd, ziet niet alleen op preventie van voortijdig schoolverlaten, maar ook op het herplaatsen van vsv-ers terug naar school en/of werk (via o.a. gemeentelijke RMC-functie). De nieuwe aanpak om het aantal voortijdig schoolverlater te reduceren zal een bijdrage leveren aan de beoogde toename van het aandeel jongeren met een startkwalificatie.

Naast de implementatie van de perspectievennota wordt ingezet op het maken van verdere afspraken met sociale partners om werkende jongeren zonder startkwalificatie alsnog op te leiden tot het niveau van een startkwalificatie. Immers, een groot gedeelte, ongeveer twee derde, van het aantal schoolverlaters werkt.

- 10 Welke schatting is er gemaakt over de ontwikkeling van het percentage gekwalificeerde jongeren voor de komende jaren? 13

De (EU-) doelstelling over het opleidingsniveau is om het aandeel jongeren met een startkwalificatie te laten stijgen tot 85% in 2010. Het aandeel jongeren met een startkwalificatie is gestegen van 72% in 2000 tot 76% in 2005. Op basis van de deelnameraming wordt een verdere stijging van dit percentage verwacht, maar extra inspanning is nodig om de EU doelstelling te halen.

De aanpak van het voortijdig schoolverlaten zoals verwoord in de perspectieve nota "Aanval op de uitval" zal met vertraging bijdrage aan het verhogen van het opleidingsniveau. Tevens zullen de maatregelen zoals genoemd in het antwoord op vraag 9 de verdere toename van het aandeel jongeren met startkwalificatie stimuleren.

- 11 Hoe gaat de €300 miljoen extra voor praktijkgerichte leeromgeving in het vmbo besteed worden? 13

De €300 miljoen wordt als volgt besteed:

- PO: brede scholen + arbeidssimulatie vso	€ 63,3 miljoen
- VO: praktijkgerichte leeromgeving vmbo/pro	€220,4 miljoen
- LNV: overgeboekt aandeel LNV in de €300 miljoen	€ 16,3 miljoen
- totaal	€300,0 miljoen

- 12 Kunt u verklaren waarom in het regeerakkoord wordt gesproken over een halvering van het aantal schoolverlaters in 2012, terwijl in de Lissabondoelstelling is opgenomen dat het aantal voortijdig schoolverlaters in 2010 gehalveerd dient te zijn? 14

Zie antwoord vraag 16.

- 13 Welke concrete stappen behalve aandacht worden er ondernomen om in het hbo meer bèta en techniek studenten te realiseren? 14

Het basisprincipe van individuele prestatie- en innovatieafspraken met instellingen blijft gehandhaafd. De stimuleringspremies voor de komende jaren zijn afhankelijk van de prestaties van de instellingen. Dat instellingen succesvol kunnen zijn in het vergroten van de instroom in de techniek blijkt uit het gegeven dat 50% van de hbo-instellingen (9 van de 18 hbo-instellingen met techniekopleidingen) daarin nu reeds slaagt. Zij verdienen daarmee na 2007 een 2-jarig vervolgtraject met bijbehorende stimuleringspremie. Het al of niet beschikbaar stellen van stimuleringspremies voor de instellingen die de afgesproken prestaties (2005 – 2007) niet of slechts gedeeltelijk halen in 2007, is afhankelijk van de kwaliteit van de verbeteracties van de instellingen. Op basis daarvan worden ook financiële beslissingen genomen.

Daarnaast zijn de belangrijkste speerpunten in het hbo komende periode:

- extra inzet op allochtonen door middel van een pilot met de hogescholen in het westen van het land (grote steden);
- extra inzet op de aansluiting tussen voortgezet onderwijs en het hbo (dit gebeurt onder andere door regionale mobiliteitsafspraken voor docenten tussen vo en hbo/wo) en tenslotte
- opstellen van benchmark om helder te krijgen waarin succesvolle instellingen zich onderscheiden van hen die nog niet (zo) succesvol zijn.

- 14 Hoeveel geld is er beschikbaar voor het stimuleren van de deelname van meisjes en allochtonen in het bètaonderwijs? 14

De vergrote deelname van meisjes en allochtonen is rode draad door alle onderwijsprogramma's van het platform bèta/techniek waarvoor middelen beschikbaar zijn. Zeker in het vo zal de groei voornamelijk moeten komen van het extra aantrekken van meisjes. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat maatregelen, die gericht zijn op het werken met rolmodellen en een betere loopbaanvoorlichting, een extra groot effect hebben op meisjes en allochtonen. Het thema van specifieke doelgroepen staat op de agenda van elk gesprek dat het Platform Bèta Techniek voert met scholen, bedrijven en kennisinstellingen. Zij worden aangemoedigd om de deltaplanmiddelen die zij tot hun beschikking hebben juist hiervoor in te zetten. Als extra stimulering worden in 2007 targets op het gebied van participatie van meisjes ontwikkeld. Op het gebied van allochtonen worden met de 5 hogescholen in het westen van het land additionele innovatie- en prestatieafspraken gemaakt, waarbij wordt samengewerkt met ECHO, Expertisecentrum Diversiteitsbeleid. Hiervoor is de komende 3 jaar in totaal €1,2 miljoen beschikbaar.

Op het gebied van meisjes wordt er intensief samengewerkt met de VHTO, Landelijk expertisebureau meisjes/vrouwen en bèta/techniek. Zij ondersteunen scholen en bedrijven in het opzetten van beleid en activiteiten die specifiek gericht zijn op meisjes, zoals "speeddaten" met vrouwelijke rolmodellen. Voor deze ondersteuning is vanuit het Deltaplan voor 2007 een bedrag van €350.000 beschikbaar. Dit zal de komende jaren zeker gelijk blijven en wellicht groeien.

Vanuit het ministerie van OCW is jaarlijks nog eens €100.000 beschikbaar voor (kern)activiteiten van de VHTO.

- 15 Stel er was niets ondernomen om de instroom in de opleidingen bèta en techniek te bevorderen, hoe had het aantal hbo'ers dat in zulke opleidingen was ingestroomd zich dan 14

ontwikkeld?

Omdat er geen hbo-instellingen met bèta-technische opleidingen zijn die niet deelnemen aan het programma ter verbetering van de instroom in de bèta/techniek (het zgn. Sprint-programma) is het moeilijk een vergelijking te maken. Wel is het mogelijk om de trend van vóór het inwerkingtreden van het Deltaplan (medio 2004) door te trekken naar latere jaren en dit te vergelijken met de huidige situatie.

Als de neergaande trend in absolute aantallen tussen 2000 en 2004 met een lineaire regressie wordt doorgetrokken naar 2006, dan zou de instroom in het hbo bèta/techniek circa 15.400 zijn geweest (in 2000 was deze 16.904). In werkelijkheid was de instroom in 2006 15.775. Als de trend zich had doorgezet dan was de daling in de instroom sinds 2000 8,9% geweest, nu blijkt deze 6,7% te zijn. Een winst dus van 2,1% punt. Een voorzichtige conclusie kan dus zijn dat, als er niets was ondernomen, de daling groter zou zijn geweest en dat die dus is afgevlakt.

- 16 In hoeverre zijn de maatregelen en acties die in de perspectievennota Aanval op de uitval² worden genoemd voldoende om het beoogd resultaat van 50% minder voortijdig schoolverlaters in 2010 te bereiken ten opzichte van het jaar 2002? 14

Sinds kort is het mogelijk, betrouwbare landelijke informatie over het aantal nieuwe vsv-ers te ontleen aan bestanden bij de IB-Groep, op basis van onderwijsnummer. Hierdoor komen echter meer vsv-ers in beeld dan op basis van de RMC-rapportages, die we tot voor kort gebruikten om de landelijke aantallen te ramen. Kortom: het werkelijke aantal vsv-ers ligt hoger dan we op basis van de RMC-rapportages dachten. Dit is in februari bij brief aan de kamer medegedeeld. In de technische briefing van 11-4-2007 is de overgang van de telstystematiek toegelicht.

We houden echter vast aan het doel, het jaarlijks aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters te reduceren tot 35.000. Dit was een halvering van de 71.000 in 2002, maar omdat nu op basis van onderwijsnummer blijkt dat het werkelijk aantal in 2002 waarschijnlijk veel hoger lag, is een reductie tot 35.000 veel meer dan een halvering. Dat vraagt meer inspanning. Daarbij komt: naarmate de groep voortijdig schoolverlaters kleiner wordt, blijven de meer 'hardnekkige' voortijdig schoolverlaters over. Omdat dit een verzwaring van de doelstelling betekent, is in het regeerakkoord gekozen voor een verlenging van de periode tot 2012.

Met de perspectievennota en de daarbij behorende maatregelen is in 2006 een offensief ingezet, dat beoogt een halvering van het aantal schoolverlaters te realiseren. De perspectievennota is echter in april 2006 verschenen. In februari 2007 heeft u bovenstaande weergave van de problematiek betreffende het aantal voortijdig schoolverlaters gekregen. Gezien het feit dat het behalen van de doelstelling meer inspanning zal kosten, is in het beleidsprogramma van dit kabinet, naast de implementatie van perspectievennota, voorzien in een versterking van het beleid als gepresenteerd in de perspectievennota. Hiermee is het behalen van de doelstelling mogelijk.

- 17 Wat is de laatste stand van zaken met betrekking tot de gesloten convenanten met de 14 regio's? Wordt de doelstelling van 10% minder schooluitval in het schooljaar 2006-2007 gehaald? 14

Uit een tussenrapportage door de regio's blijkt dat de meeste verwachten de 10% vermindering van het aantal voortijdig schoolverlaters te halen. Enkelenvan verwachten een

---

² Kamerstuk 26695, nr. 32 (bijlage)

nog grotere afname. De regio's moeten uiterlijk 1 december 2007 rapporteren over de behaalde eindresultaten.

- 18 De instroom in opleidingen bèta en techniek is tot en met 2006 in het hbo en wo gemiddeld gestegen met 1,6%. Welk deel van dit percentage is gevolg van autonome groei van de instroom in het wetenschappelijk onderwijs, welk deel is resultaat van de overall-strategie? Hoe komt het dat maar een dergelijk kleine stijging is gerealiseerd? 14

Waar in de jaren voor 2004 de instroom in de bèta en techniekopleidingen in het WO relatief afnam t.o.v. de autonome instroom in het WO, neemt die na 2004 iets toe. Ondanks dat de instroom in het wo met 27% is gestegen, is de totale groei slechts 1,6%. Dit komt omdat de hbo-instellingen, die nog niet in staat zijn om hun instroom in bèta/techniek te laten groeien, groot zijn en er veel meer studenten in het hbo studeren dan in het wo. Zie ook het antwoord op vraag 15.

- 19 Kunnen de ideeën achter de begrote €4 miljoen voor laaggeletterdheid toegelicht worden? 15

Het vertrekpunt van het Aanvalsplan Laaggeletterdheid 2006-2010 is een brede visie op het belang van geletterdheid. Het voorkomen én verminderen van laaggeletterdheid kan ervoor zorgen dat minder jongeren zonder diploma de school verlaten, dat minder mensen werkloos zijn of worden en dat mensen beter mee kunnen doen in de samenleving.

Zoals in het Jaarverslag is aangegeven, dragen verschillende beleidsmaatregelen hieraan bij. Deze maatregelen zijn in het Aanvalsplan benoemd, maar worden maar voor een klein deel (waar het gaat om specifiek beleid) rechtstreeks uit dit plan bekostigd. Voor- en vroegschoolse educatie, achterstandenbeleid of beleid om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan worden bekostigd uit andere onderdelen van de OCW-begroting. Ook wordt uit het budget voor de volwasseneneducatie, buiten de basiscursussen voor laaggeletterden, een veel groter aanbod bekostigd met veelal een belangrijke taalcomponent.

Het Aanvalsplan Laaggeletterdheid stimuleert de aanpak van laaggeletterdheid door campagneactiviteiten en gerichte ondersteuning. Het plan zet in op de zogenoemde ketenaanpak: de aanpak zal op langere termijn echt effect hebben als we beginnen bij jonge kinderen (en daarbij hun ouders betrekken), taal als één van de speerpunten centraal stellen in het onderwijs en werkgevers en werknemers stimuleren om lees- en schrijfcursussen aan te bieden respectievelijk deze cursussen te laten volgen. Daarbij is het belangrijk dat de aanpak ook op lokaal niveau gestalte krijgt: gemeenten en provincies werken samen met scholen, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, werkgevers, bibliotheken, maatschappelijke organisaties en andere betrokken partijen.

- 20 Hoe wordt de Smart-mix verdeeld? 16

Voor het Smart Mix programma van OCW en EZ, waarbij €100 miljoen gelijk is verdeeld over beide departementen (2007), wordt ingezet op enerzijds versterken focus en massa en anderzijds valorisatie en utilisatie. In maart 2007 zijn in eerste instantie 32 voorstellen door de adviescommissie geselecteerd waarvan uiteindelijk afgelopen april 2007 door de adviescommissie zeven voorstellen zijn gehonoreerd.

Het betreft de volgende voorstellen:

	subsidie
1. Brain Gain (RUN)	14,6
2. Smart Pie (sticht applied piezo)	7,1
3. Catch Bio (UU)	16,6

4. Translational Regenerative medicine (UT)	15,0
5. NIMIC (TUD)	14,0
6. Memphis (Lionix bv)	18,0
7. New generation screens for drugs (UL)	18,0

- 21 Wat is precies het gewenste effect geweest van de nieuwe zenderindeling? 16

Doel van de nieuwe zenderindeling per september 2006 was om de programma's beter aan het publiek te presenteren en zo het publiek optimaal te bereiken, in het bijzonder kijkers onder de 50 jaar. De eerste berichten zijn dat sinds de nieuwe zenderindeling is ingegaan, de kijkers de publieke omroep beter weten te vinden. Nederland 1 is al maanden de best bekeken televisiezender. De publieke omroep trekt ook meer groepen die zij dreigde kwijt te raken aan de commerciële omroep, zoals de kijkers tot 50 jaar.

In de mediabegroting 2008 wordt teruggeblikt op 2006 aan de hand van het jaarverslag en de meerjarenbegroting van de NOS. Dan zal een uitgebreider beeld van de effecten van het programmeermodel kunnen worden gegeven.

- 22 Waar gaat de rest (63 miljoen) van de 300 miljoen heen, naast de 237 miljoen voor de praktijkgerichte leeromgeving in het vmbo? 17

Zie antwoord op vraag 11.

- 23 Wanneer kan de aangegeven evaluatie van de doorstroom van mbo naar hbo voor onder andere mbo-3 gediplomeerden en mbo-4 niet-gediplomeerden tegemoet gezien worden? 17

De evaluatie van de experimenten 'Ruim Baan voor Talent', waar bovengenoemde experimenten onder vallen, wordt uitgevoerd door de Commissie Ruim Baan voor Talent. De eindrapportage van de Commissie Ruim Baan voor Talent wordt uiterlijk december 2007 verwacht.

- 24 Welke resultaten zijn tot nu toe geboekt door de invoering van de innovatiebox in het mbo? 17

Informatie over de eerste resultaten zal in juni 2007 beschikbaar zijn. In 2006 is de innovatiebox in werking getreden en zijn via deze systematiek innovatieboxmiddelen en FES-middelen beschikbaar gesteld aan de onderwijsinstellingen. Conform de systematiek van de innovatiebox moeten de onderwijsinstellingen verantwoording afleggen via in ieder geval het jaarverslag en de jaarrekening over de inzet van de innovatieboxmiddelen en de FES-middelen zoals deze beschikbaar zijn gesteld in het jaar 2006. Vooruitlopend op de verantwoording die de onderwijsinstellingen moeten afleggen over de inzet van voorgenoemde middelen, heeft de MBO Raad de regionale ambities die door de onderwijsinstellingen op de innovatieboxmiddelen en de FES-middelen zijn geformuleerd geïnventariseerd.

Het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt (KBA) heeft de opdracht gekregen deze regionale ambities nader te analyseren. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van de inventarisatie van de MBO Raad. Voor zover de onderwijsinstellingen niet hebben deelgenomen aan de inventarisatie van de MBO Raad zullen deze apart door de onderzoekers worden benaderd om ook zicht te krijgen op de ambities van die onderwijsinstellingen. Daarnaast zal het KBA een quick scan doen op de behaalde resultaten ten aanzien van de regionale ambities. Het eindrapport zal in juni 2007

beschikbaar zijn.

- 25 Wordt naast het aantal maatschappelijke stages ook het effect ervan gemeten? 17

Ja. Uit de halfjaarrapportages van de scholen die deelnemen aan de regeling komt naar voren dat men positief is over de effecten. In aanvullend onderzoek dat onlangs is uitgevoerd door Senternovem noemen scholen als leereffecten van de maatschappelijke stages onder andere positieve bijdrage aan actieve sociale vaardigheden, kennis van de maatschappelijke omgeving, leerlingen ontwikkelen meer zelfvertrouwen. Verder worden leerlingen zich bewust van de eigen maatschappelijke positie en van de eigen leefstijl.

- 26 Welke culturele programma's zijn ook buiten de G4 actief? 19

Het Actieplan Cultuurbereik, het Actieprogramma Ruimte en Cultuur, Cultuur en School, en Cultuur en Economie kunnen worden aangemerkt als culturele programma's die ook buiten de G4 actief zijn.

- 27 Heeft u nagegaan welke documenten er allemaal zaten in de doos zaten die de basisschooldirecteur omhooghield tijdens de uitzending van Knevel en Van de Brink over de honderd dagen³ om duidelijk te maken hoezeer hij werd lastiggevallen met regels en voorschriften? Weet u voor welk deel deze documenten afkomstig waren van het ministerie, welk deel van het bevoegde gezag, welk deel van koepelorganisaties en welk deel van nog andere organisaties? 20

Onmiddellijk na de uitzending heb ik een snelle blik geworpen in de doos die de basisschooldirecteur omhooghield. Vervolgens is er een afspraak gemaakt tussen de schooldirecteur en het departement om samen te bekijken wat er in de doos zit en wat de herkomst van de documenten is. De doos bevat brochures, uitdraaien van websites, correspondentie en magazines. De stukken komen van het schoolbestuur, de gemeente Amsterdam, de Inspectie van het onderwijs, Cfi en OCW. De stukken zijn uit maart, april en mei van dit jaar.

Ik heb ook met hem een afspraak gemaakt voor een gesprek over de regels en voorschriften waar hij last van heeft.

- 28 Wat zijn de effecten van de geïntroduceerde toetsen voor reken- en taalvaardigheid op de instroom van de lerarenopleidingen? Zijn er aanwijzingen dat deze toets de instroom beperkt? 20

De toetsen reken- en taalvaardigheid voor PABO-instromers zijn in het studiejaar 2006-2007 voor het eerst afgenomen. Aangezien de definitieve instroomcijfers van de PABO niet eerder bekend zijn dan in februari 2008, kan op dit moment geen uitspraak worden gedaan over de instroom in het studiejaar 2007-2008. Ik heb geen aanwijzingen dat deze toets de instroom zou beperken. Overigens is het de vraag of een eventuele wijziging in instroom een gevolg zou zijn van de werking van de toetsen. Daarbij kunnen ook andere factoren van invloed zijn. Zo is bijvoorbeeld het arbeidsmarktperspectief een belangrijke factor bij de keuze voor de opleiding tot leraar.

---

³ Tv-uitzending Knevel en Van de Brink, 21 mei 2007

- 29 Heeft u kunnen nagaan hoe scholen reageren op de invoering van "good governance"? Zijn er gegevens bekend waaruit blijkt dat leerlingen, ouders en personeel optimaal gebruik maken van hun nieuw verworven recht door de invoering van het wet Medezeggenschap op scholen? 21

In het onderwijsveld zijn door de brancheorganisaties inmiddels per sector governance-codes ontwikkeld waarmee scholen en schoolbesturen aan de slag gaan om in de praktijk "Goed Bestuur" te demonstreren. Juist het feit dat dit gedachtegoed vanaf de werkvloer in het onderwijs meer in praktijk wordt gebracht, maakt dat deze ontwikkeling aansluit bij de vernieuwingsdrang in het veld.

De nieuwe Wet Medezeggenschap op Scholen (WMS) is per 1-1-2007 ingevoerd. Het is nu nog te vroeg om een uitspraak te doen over het gebruik van de rechten en bevoegdheden in deze nieuwe wet. Onderzoek naar de werking van deze nieuwe wet is via de Projectgroep WMS waarin de onderwijs-organisaties zijn vertegenwoordigd, aanbesteed bij het ITS-Nijmegen.

- 30 Hoe wordt een risicoprofiel van betrokken instellingen gemeten? Welke indicatoren worden gehanteerd om een instellingen te bestempelen als een instelling met een verhoogd risicoprofiel? 21

Een risicoprofiel is een verzameling kengetallen van een school of instelling. De kengetallen worden ontleend aan bestaande informatie en betreffen leerresultaten, eerdere toezichtbevindingen, personele en financiële kenmerken en enkele gegevens over de wijk waarin de school/instelling staat. De kengetallen worden vergeleken met normen en landelijke gemiddelden. Als sprake is van (een combinatie) van negatieve afwijkingen wordt een school of instelling geclassificeerd als risicovol. Rekening houdende met mogelijke andere signalen en klachten wordt vervolgens het toezichtarrangement voor de school of instelling vastgesteld. Het toezichtarrangement geeft aan op welke onderwerpen (en met welke omvang en diepgang) het feitelijk toezicht bij de school of instelling zal worden uitgevoerd.

- 31 Welke stappen bent u bereid te zetten om meer jongens in de leerweg havo/vwo-ho te krijgen? 21

Er gaan weliswaar meer meisjes dan jongens naar het havo en vwo, maar de verschillen zijn zo klein dat er geen specifieke beleid wordt gevoerd, gericht op het vergroten van het aandeel van jongens hierin.

Wel zijn de algemene onderdelen van beleid, bijvoorbeeld die gericht op het terugdringen van het voortijdig schoolverlaten, uiteraard mede gericht op jongens.

- 32 Wat is het percentage van allochtonen leerlingen in het vmbo-mbo? Hoe heeft dit percentage zich ontwikkeld in de periode 2002-2006? 21

Onderstaand is een overzicht opgenomen met percentages allochtone leerlingen vmbo-mbo. Voor het vmbo betreft het het totaal van de westerse en niet-westerse allochtonen. Voor het mbo is er een onderscheid gemaakt tussen westerse en niet westerse allochtonen vanwege de wijze van tellingen binnen het mbo.

Percentages allochtonen per onderwijssoort	2003	2004	2005	2006
vmbo (leerjaar 3+4)	24,1	24,7	24,8	25,0
bbl (westers allochtonen)		6,2	6,3	6,3
bbl (niet- westers allochtoon)		10,5	10,4	10,6
bol-vt (westers allochtonen)		6,4	6,3	6,2
bol-vt (niet – westers allochtoon)		23,1	23,7	24,1
bol-dt (westers allochtonen)		9,0	9,6	9,2
bol-dt (niet westers allochtoon)		30,3	28,8	27,5

Bron: Cfi

- 33 Hoe wilt u de investeringen in Research & Development (R&D) verhogen tot het afgesproken niveau? Wat zijn de oorzaken van het achterblijven van het bedrijfsleven bij investeringen in R&D? 22

In het Coalitieakkoord is vastgelegd dat dit kabinet onderwijs, kennis en innovatie een grote stap verder wil brengen. Voor pijler 2 van het Coalitieakkoord (Een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie) is in totaal een bedrag oplopend van €433 miljoen in 2008 tot €1725 miljoen structureel gereserveerd. Onder meer zal extra worden geïnvesteerd in ongebonden en zuiver wetenschappelijk onderzoek en in het onderzoek in de eerste en tweede geldstroom. Het achterblijven van bedrijfsinvesteringen in R&D kan onder meer worden verklaard uit de nog te geringe innovatiebereidheid van het midden- en kleinbedrijf. Om een impuls te geven aan innovatie wordt de WBSO-regeling versterkt en wordt het aantal innovatievouchers voor het MKB uitgebreid.

- 34 Wat zijn de meest recente cijfers over de verhouding van het aantal mannen en vrouwen die in de wetenschap werkzaam zijn? 23

Bij het antwoord hierop is het van belang te differentiëren tussen de verschillende sectoren waar onderzoek wordt uitgevoerd. Daarnaast is het van belang onderscheid te maken tussen het totale personeel en de groep onderzoekers daarbinnen.

- Universiteiten: op 31/12/2005 was het aandeel vrouwen 39 procent en mannen 61 procent in het totale personeelsbestand aan universiteiten. Van het wetenschappelijk personeel is 32 procent vrouw en 68 procent man, bij het ondersteunend wetenschappelijk personeel zijn de percentages resp. 48 en 52. Het aandeel vrouwen varieert per functie.

- Researchinstellingen: in 2005 was het aandeel vrouwen 32 procent tegenover 68 procent mannen. Bij de onderzoekers zijn deze percentages resp. 29 en 71.

- Bedrijven: in 2005 was het aandeel vrouwen 13 tegenover 87 procent mannen. Bij de onderzoekers zijn deze percentages resp. 10 en 90.

Overigens zijn meer gegevens over vrouwen in de wetenschap te vinden in de publicatie Kerncijfers 2002-2006.

- 35 In hoeverre heeft het nieuwe programmeringsmodel in 2006 geleid tot een verbetering van de uitvoering van de taken zoals in de Mediawet aan de Publieke Omroep en de omroepverenigingen opgedragen? 23

De teneur van dalende kijkcijfers is gekeerd. Het bereik van de publieke omroep onder een divers aantal groepen is beter geworden. Dit is een van de elementen van de taak van de publieke omroep. Om meer zicht te krijgen op de betekenis van het programmeermodel voor de uitvoering van de taak, moeten we het jaarverslag en de meerjarenbegroting van de publieke omroep afwachten.

- 36 Wanneer zijn de cijfers van 2006 verwerkt? 25

Indicatoren 1, 2, 3, 4, 8, 9 en 10 worden gevuld op basis van het nationale NWO-cohortonderzoek. Dit heette het PRIMA-onderzoek en heeft nu een nieuwe naam: het COOL-onderzoek. De eerstvolgende meting bij scholen en leerlingen vindt plaats in schooljaar 2007/08. Uitkomsten worden gepubliceerd in 2008/09.

Indicatoren 5, 6 en 7 worden gevuld op basis van het internationale onderzoek (TIMMS, PIRLS). De toelichting op de tabel vermeldt dat in 2008 (PIRLS) en 2009 (TIMMS) de nieuwe internationale vergelijkingen zullen uitkomen.

Deze indicatoren worden kortom niet jaarlijks verzameld. De uitkomsten laten zien hoe het Nederlandse basisonderwijs er op hoofdlijnen voor staat. Het is onmogelijk (bijvoorbeeld vanwege internationale afspraken) of zeer kostbaar, praktisch belastend voor de scholen en weinig informatief (nationaal cohortonderzoek) om dit onderzoek jaarlijks uit te voeren.

- 37 Waar zijn de cijfers van 2001 en 2005 (in de tabel)? 25

De 10 indicatoren in deze tabel komen uit vier onderzoeken met elk een eigen frequentie. Het NWO-cohortonderzoek op basis waarvan de indicatoren 1, 2, 8, 9 en 10 worden gemaakt, vindt elke twee jaar plaats. De indicatoren 3 en 4 worden elke 4 jaar verzameld. Dat geldt ook voor de internationale onderzoeken TIMMS en PIRLS. De onregelmatige data zorgen ervoor dat sommige cellen in de tabel dus “leeg” blijven. Zie verder ook het antwoord op vraag 36.

- 38 Hoe kan verklaard worden dat Nederland uiteindelijk slechts als tiende scoort op de internationale ranglijst bij wiskunde, terwijl blijkt dat Nederland het in PISA- en TIMSS-onderzoeken goed doet op het terrein van wiskunde, natuurwetenschappen en lezen. 25

Volgens tabel 1.1 behalen Nederlandse leerlingen in groep 6 van het basisonderwijs een

zesde plaats voor 'science' en een tiende plaats voor wiskunde. Dit is niet correct weergegeven, de plaatsaanduiding moet omgekeerd zijn: voor wiskunde staat Nederland op een zesde plaats en voor 'science' op een tiende plaats. Deze cijfers zijn ontleend aan het TIMSS-onderzoek van 2003.

Een verklaring van die 'slechts' tiende plaats voor 'science' kan volgens de Nederlandse TIMSS-onderzoekers te maken hebben met het feit dat de toetsopgaven en het onderwijsprogramma op de scholen niet altijd goed op elkaar aansluiten.

- 39 Wat zeggen de cijfers waaruit blijkt dat er de afgelopen jaren nauwelijks verschil te zien is in het percentage leerlingen dat naar de verschillende vervolgopleidingen gaat, over het succes om leerlingen tot hogere vormen van onderwijs te brengen? Wanneer kan het toegezegde onderzoek tegemoet gezien worden? 25

Basisscholen baseren hun adviezen voor het voortgezet onderwijs primair op de prestaties van leerlingen. Dat de percentages adviezen voor de verschillende vervolgopleidingen ongeveer stabiel zijn, laat ook zien dat het prestatieniveau van leerlingen vrij stabiel is.

De doorstroom naar havo/vwo kan groter worden als de prestaties van leerlingen omhoog gaan. Het verbeteren van leerprestaties is een kernpunt van het kabinetsbeleid. Nadere voorstellen voor verbetering zullen worden gedaan in de begroting voor 2008.

Het volgende cohortonderzoek wordt uitgevoerd in het schooljaar 2007-2008; de rapportage over dit onderzoek komt beschikbaar in het schooljaar 2008-2009.

- 40 Wat zijn de meest recente gegevens met betrekking tot de verwachte uitstroom van leerkrachten in verband met de vergrijzing? 26

Zie antwoord bij vraag 112.

- 41 Wat zijn uw plannen om de groeiende vraag naar leraren op te vangen? 26

In de komende periode willen we werken aan de aanpak van het lerarentekort en versterking van de positie en de kwaliteit van leraren. Om hierbij resultaat te kunnen boeken is een goede wervingspositie een belangrijke randvoorwaarde. De aantrekkelijkheid van het beroep kan ook worden vergroot door meer differentiatie in functies en beloning.

Zoals u weet is in mei 2007 een tijdelijke commissie leraren ingesteld onder leiding van de heer Rinnooy Kan. De commissie is ingesteld op basis van het Coalitieakkoord waarin het streven is opgenomen te komen tot vermindering van de werkdruk en verhoging van de kwaliteit in het onderwijs. Bij de uitwerking van onze voornemens zullen de voorstellen van de commissie Rinnooy Kan een belangrijke rol spelen.

- 42 Hoe is het grote verschil te verklaren tussen de begroting en de realisatie bij de personele vergoedingen? 27

Tussen het oorspronkelijk begrote bedrag en het uiteindelijk gerealiseerde bedrag voor personele vergoedingen, zal door de begrotingssystematiek altijd een verschil optreden. Belangrijke verschillen die daarbij optreden zijn de bijstellingen op de gemiddelde personele last (in 2006 ca €216 miljoen) en bijstellingen in verband met nieuwe leerlingramingen (in 2006 ca €93 miljoen).

Door een technische oorzaak is het verschil in 2006 echter uitzonderlijk groot. Omdat de

uitgaven voor 'Weer samen naar School', voor 'Leerlinggebonden financiering', voor 'onderwijsachterstanden' en voor 'tussenschoolse opvang' per 1 augustus 2006 onderdeel van de lumpsumvergoeding zijn geworden, zijn ze in de tabel budgettaire gevolgen van beleid opgenomen onder de posten 'personele vergoedingen' en 'materiële vergoedingen'. Daarmee ontstaat éénmalig een extra verschil met de oorspronkelijke begrotingsstand van ca €1.272 miljoen.

- 43 Hoeveel beleidsambtenaren had het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap eind 2006? Hoeveel van de ambtenaren die in het kader van personeelsreductie het ministerie hebben verlaten, waren beleidsambtenaren? 27

De eerste vraag is niet direct te beantwoorden. Bij een zogenaamde beleidsdirectie werken medewerkers die naast beleidstaken ook ondersteunende of uitvoerende taken verrichten. In het verleden is niet exact geregistreerd in hoeverre medewerkers met beleidswerkzaamheden bezig waren. Inmiddels kent OCW een systeem waarin medewerkers zijn ingedeeld in bepaalde functiefamilies. Dit systeem geeft wel enigszins een indicatie van het type werkzaamheden dat de hoofdtaak van de ambtenaar vormt. Uit dit systeem is af te leiden dat er bij de beleidsdirecties in 2006 in totaal 676 medewerkers zich bezighielden met beleidstaken. Deze medewerkers werken zowel binnen het bestuursdepartement als bij de buitendiensten.

De personeelsreductie heeft een tijdvak van ruim 4 jaar bestreken. In die periode hebben 520 medewerkers OCW verlaten. In die periode hanteerde OCW het hierboven omschreven systeem van functiefamilies nog niet, zodat niet exact is aangegeven hoeveel beleidsambtenaren het betrof. Wel kan worden vastgesteld dat er bij de beleidsdirecties in de periode van de taakstelling Balkenende I en II 237 medewerkers met o.a. beleidstaken zijn vertrokken.

- 44 Hoeveel beleidsambtenaren bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zijn vrouw of hebben een allochtone afkomst? Hoeveel van hen zitten er in de hoogste salarisschalen? Heeft het ministerie een diversiteitsbeleid en werpt dat vruchten af? 27

Van de 676 medewerkers zijn er 298 vrouwen, waarvan 12 vrouwen in de hoogste salarisschalen (schaal 15 en hoger) zitten, dit ten opzichte van 26 mannen. Procentueel gezien komt dit neer op 33 % vrouwen in de hoogste salarisschalen.

Overigens, binnen OCW als geheel is er een percentage van 39% vrouw in salarisschaal 15 en hoger.

Het aantal allochtone medewerkers is in 2006 niet geregistreerd. Het ministerie volgt sinds 2007 het BZK diversiteitbeleid op vrijwillige meldingsbasis. Vanaf 2007 is bijvoorbeeld het aantal allochtone medewerkers wel vastgelegd. Er wordt op dit moment OCW-beleid ontwikkeld. De resultaten hiervan zijn zichtbaar in 2008.

- 45 Hoe verklaart u de overschrijdingen van de Lumpsum po met €18 miljoen? 27

Voor het flankerend beleid voor de invoering van de lumpsumfinanciering is in 2006 ruim €18 miljoen meer uitgegeven dan eerder begroot. Deze overschrijding is ontstaan vanwege een aanpassing van het betaalritme voor de regeling 'Bestuur en Management' schooljaar 2006/2007. Deze aanpassing was zodanig dat scholen meer in het kalenderjaar 2006 uitbetaald kregen, en minder in het kalenderjaar 2007. Scholen konden hierdoor eerder over de middelen voor schooljaar 2006/2007 beschikken.

- 46 Hoe verklaart u de overschrijdingen van de materiële vergoedingen met €160 miljoen? 27

Voor een deel gaat het niet om een overschrijding maar om een gewijzigde presentatie. Omdat de uitgaven voor 'Weer samen naar School', voor 'Leerlinggebonden financiering', voor 'onderwijsachterstanden' en voor 'tussenschoolse opvang' per 1 augustus 2006 onderdeel van de lumpsumvergoeding zijn geworden, zijn ze in de tabel budgettaire gevolgen van beleid opgenomen onder de posten 'personele vergoedingen' en 'materiële vergoedingen'. Daarmee is zo'n €83 miljoen gemoeid.

Daarnaast is de oorspronkelijke begroting bijgesteld met €33 miljoen voor prijscompensatie en is een bedrag van €30 miljoen voor 'tussenschoolse opvang' toegevoegd.

Het resterende verschil betreft ondermeer een toevoeging in verband met een hogere leerlingrealisatie.

- 47 Kan worden gespecificeerd welk deel van personele vergoeding besteed wordt aan leerlinggebonden financiering en welk deel niet? 27 28

Het is niet mogelijk aan te geven welk deel van de in 2006 ontvangen personele vergoeding door de scholen in het primair onderwijs is besteed aan "leerlinggebonden financiering". Bij de door de scholen in te dienen verantwoording wordt daar niet naar gevraagd.

Van de totale in 2006 aan scholen verstrekte personele vergoeding, betrof ca €215 miljoen de rugzakvergoeding (inclusief de vergoeding voor de ambulante begeleiding van de leerlingen met een rugzak).

- 48 Hoe zit het met echt gerealiseerde bedragen op het gebied van LGF, WSNS en Onderwijsachterstanden, nu een en ander verstopt zit in de enorme post personele bezetting? Op welke wijze houdt u nog zicht op de realisatie op deze dossiers? 27 28

Scholen ontvangen een totaal lumpsumbedrag aan personele en materiële vergoeding, en kunnen zelf keuzes maken over de inzet van deze middelen. Aangezien wij scholen bij de verantwoording van de besteding van deze middelen niet opleggen om de uitgaven daarbij te specificeren naar het onderwijsdoel waaraan zij zijn besteed, heb ik geen inzicht in de door de scholen echt gerealiseerde bedragen voor "leerlinggebonden financiering", "weer samen naar school" en "onderwijsachterstanden".

Uiteraard worden wel de resultaten die de scholen op die terreinen behalen beoordeeld door de Inspectie, en worden daarover indicatoren opgenomen in de begroting. Op deze wijze is er zicht op de resultaten die met de verstrekte bedragen op voornoemde dossiers worden behaald.

- 49 Hoe groot zijn de wachtlijsten voor het cluster 4 onderwijs? Hoe heeft dit zich de afgelopen vijf jaar ontwikkeld? 28

Deze maand komt het rapport van de Inspectie over de wachtlijsten in het speciaal basisonderwijs voor de peildatum 1 oktober 2006 beschikbaar. In dat rapport wordt gerapporteerd over de wachtlijsten zowel voor onderzoek als voor plaatsing. Het rapport zal ook de achtergrondinformatie geven over de ontwikkelingen in de wachtlijsten. Zodra het rapport beschikbaar is, zal dit aan de Kamer toegestuurd worden.

- 50 Is er reden aan te nemen dat de onderbesteding van het budget voor uitvoering van de Dagarrangementen en Combinatiefunctieregeling zich doorzet in de periode tot 2010? Zou neen, waarom niet? 28

Nee, er is geen reden aan te nemen dat de onderbesteding zich doorzet. Voor de regeling was €100 miljoen beschikbaar. Er zijn minder aanvragen voor de projectperiode ingediend dan was voorzien. Als gevolg hiervan is al bij miljoenennota 2007 meerjarig €50 miljoen naar de algemene middelen teruggeboekt. De resterende middelen zullen in de komende jaren aan de projectaanvragers worden uitbetaald ten behoeve van de uitvoering van het project.

- 51 Hoe staat het nu met de scholen die 'goed op weg waren' en de scholen die 'er nog niet klaar voor waren' in het kader van de invoering van de Lumpsum-bekostiging? 30

In december 2006 moest nog 11% van de schoolbesturen één of niet meer dan enkele zaken op orde brengen. 1% (12 besturen) had nog ondersteuning nodig en heeft die ook gekregen. Uiteindelijk hebben alle schoolbesturen de overgang naar lumpsumbekostiging goed kunnen maken.

- 52 Klopt het dat uit de evaluatie materiële bekostiging blijkt dat de prijsaanpassing de prijsstijgingen hebben gedekt. Zo ja, ziet dit ook op de nieuwe eisen die omgeving en maatschappij stellen aan het schoolgebouw en de inrichting? 31

De vergoeding voor de materiële instandhouding van scholen wordt jaarlijks aangepast om prijsstijgingen te compenseren. De daarbij gehanteerde systematiek gaat uit van een gewogen gemiddelde van diverse prijsontwikkelingen. We gaan er van uit dat deze prijsaanpassing de prijsstijgingen dekt.

Nieuwe eisen die omgeving en maatschappij stellen aan het schoolgebouw en de inrichting worden door de prijsbijstellingsmethodiek niet meegenomen.

- 53 Is het waar dat voor de deelname aan de ambulante begeleiding voor 2006 voorzien was dat er ongeveer 15900 leerlingen gebruik zouden maken van deze vorm van ondersteuning en dat bij de realisatie sprake blijkt van een verdubbeling? Zo ja, waar wordt deze toename door veroorzaakt? 33

Bij de start van de leerling gebonden financiering was de verwachting dat het aantal leerlingen in het (voorgezet) speciaal onderwijs als gevolg van de wijze van indicatiestelling tot een beheerste ontwikkeling zou gaan leiden. Verder was de verwachting dat zo'n 25% van de leerlingen in het (V)SO met een rugzak regulier onderwijs zou gaan volgen. Intussen blijkt het aantal leerlingen met een rugzak in het reguliere onderwijs fors hoger te zijn dan indertijd verwacht. Het aantal leerlingen in het (V)SO is gestegen naar 63.400 in 2006 terwijl het aantal rugzak leerlingen 29.200 bedraagt in 2006. Naar de oorzaken van de sterke groei van het aantal geïndiceerde leerlingen is in de vorige kabinetsperiode onderzoek gedaan. De Kamer heeft in 2006 een aantal onderzoeksrapporten ontvangen (Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 30 300 VIII, 27728, nr. 267) waarin uitvoerig wordt ingegaan op het complex aan oorzaken van deze groei.

- 54 Worden er maatregelen genomen om de 1,5 % slecht presterende basisscholen te verbeteren? Zo ja, welke? 34

Er worden inderdaad maatregelen genomen om de 1,5% slecht presterende basisscholen te verbeteren. Hierbij wordt vooral ingezet op preventie. Door een meer risicogerichte benadering in het toezicht zal er naar gestreefd worden zo min mogelijk scholen zeer zwak

te laten worden. Ook vanuit het steunpunt zeer zwakke scholen (= van en voor de sector) wordt ingezet op preventie. Tevens zal worden getracht door middel van een verscherpt interventiebeleid zeer zwakke scholen er weer sneller bovenop te helpen. Hierbij zullen ook zwaardere interventies worden geïntroduceerd, zoals het beëindigen van de bekostiging en de aanwijzingsbevoegdheid. Tot slot zullen er waar nodig bestuurlijke maatregelen worden genomen om specifieke onderdelen van de sector te verbeteren.

- 55 Betekent het feit dat scholen nog tot 2009-2010 de oude kerndoelen kunnen hanteren, dat de invoering per 2006 geen verplichting was voor de scholen, terwijl sinds maart 2006 de nieuwe kerndoelen van kracht zijn? 35

Hoewel de nieuwe kerndoelen aansluiten bij het merendeel van de hedendaagse methoden, kan het voorkomen dat het onderwijs op bepaalde onderdelen moet worden aangepast. De nieuwe kerndoelen worden daarom geleidelijk ingevoerd zodat scholen de tijd krijgen om de wijzigingen door te voeren.

Met ingang van 1 augustus 2006 gelden de nieuwe kerndoelen in ieder geval voor de kleutergroepen. Per augustus 2009 moeten de nieuwe kerndoelen in zijn geheel binnen de basisscholen zijn ingevoerd.

- 56 Wat waren de belangrijkste conclusies van het in het jaarverslag genoemde forse toename van het aantal leerlingen van cluster 4 scholen? 37

Bij brief van 28 augustus 2006 heeft de minister van OCW de Kamer de eindrapporten toegestuurd van de onderzoeken naar de groei van het aantal leerlingen met gedragsproblemen. (TK 30.300 VIII, nr. 267). In de brief zelf worden op basis van de rapporten de conclusies wat betreft de analyse van de groei gegeven. (p.10/11). De belangrijkste zijn:

1. een groot aantal factoren speelt een rol bij de groei: betere diagnostische kennis, toegenomen complexiteit van de samenleving, strategische gedrag, drempel verlagend effect van LGF en vermindering van tolerantie van gedragsproblemen in onderwijs en maatschappij.
2. de vraag is of alle gedragsproblemen dermate ernstig zijn dat deze moeten leiden tot een indicatie. Wellicht kunnen meer leerlingen met de eerstelijns hulp van SBO/LWOO worden opgevangen.
3. De indicatiecriteria en de invoering van de indicatiestelling functioneren onvoldoende.
4. Er zijn grote verschillen tussen REC- regio's die niet uit objectieve factoren worden verklaard.
5. De sterke groei leidt bij de REC's tot uitvoeringsproblemen.

- 57 Welke inzichten en middelen zijn tot nu toe ingezet om tot een betere beheersing van leerlingontwikkeling te komen? 37

In de brief van de minister van OCW aan de Kamer van 28 augustus 2006 (TK 30.300 VIII nr. 267) is een aantal lijnen geschetst waarlangs tot betere beheersing kan worden gekomen. Dit zijn:

1. Een striktere uitvoering van de indicatie stelling en een verscherping van het toezicht hierop.
2. Het versterken van de draagkracht van de reguliere scholen, o.a. door het project Gedragswerk, de inrichting van ZAT's en de vernieuwing van de zorgstructuren (Passend Onderwijs).
3. Het variëren in de indicatietermijnen en in de hoogte van de LGF. Het wetvoorstel dat dit mogelijk moet maken ligt ter behandeling bij de Tweede Kamer.
4. Invoering van vormen van budgetfinanciering.

In de loop van juni zal de staatssecretaris voor Primair onderwijs een brief aan de Kamer sturen ter voorbereiding van het Algemeen Overleg over Passend Onderwijs op 5 juli a.s. In deze brief zal op de beheersmaatregelen verder worden ingegaan.

- 58 Op welk moment zullen ook in het (v)so kerndoelen ingevoerd worden? 38

Naar verwachting zullen de kerndoelen per 1 januari 2008 ingevoerd worden. Er lopen op dit moment verschillende trajecten om het betrokken onderwijsveld zo goed mogelijk voor te bereiden. Uit overleg met de WEC-raad blijkt, dat invoering per 1 januari 2008 naar verwachting geen problemen op zal leveren.

- 59 Hebben de scholen voor speciaal onderwijs in voldoende mate onderwijsassistenten ingezet voor de tussenschoolse opvang? 38

Speciale scholen voor basisonderwijs hebben in 2006 in totaal een bedrag van €1,2 miljoen ontvangen voor de inzet van één onderwijsassistent voor de tussenschoolse opvang. Dit bedrag is verdeeld over de scholen. In het kader van de lumpsum zijn scholen niet verplicht om de middelen hiervoor in te zetten. Wel is bij de toekenning van deze middelen aan de scholen dit doel helder aangegeven. Het is niet bekend of de speciale scholen voor basisonderwijs deze middelen hebben ingezet voor de inzet van onderwijsassistenten voor de tussenschoolse opvang.

- 60 Was er voldoende subsidie in 2006 van de subsidie voor de scholing van overblijfm medewerkers? Hoe gaat het met de aanmeldingen voor 2007? Is het budget voldoende? 38 43

De 'Subsidieregeling scholing overblijfm medewerkers' is in 2006 overvraagd. 3.097 scholen hadden een aanvraag ingediend voor 17.345 korte cursussen. Hiervan zijn er 6.672 toegekend. 1.133 scholen hadden een aanvraag ingediend voor in totaal 2.732 lange opleidingen. Hiervan zijn er 495 toegekend.

Op dit moment is er nog geen duidelijkheid over het aantal aanvragen voor 2007/2008. Tot en met 2 juli kunnen nog aanvragen binnen komen. Dientengevolge is ook nog niets bekend over de toereikendheid van het budget.

- 61 In hoeverre wordt het aantal veiligheidsplaatsen in 2007 bereikt, gezien het feit dat in 2006 slechts 600 plaatsen in het voortgezet onderwijs gerealiseerd zijn, terwijl er 1000 waren beloofd? 39

De verwachting van de WEC-raad is dat bij de start van schooljaar 2007/2008 alle 1.000 plaatsen zijn gerealiseerd. Door de sterke groei van cluster 4, zowel van de (V)SO-scholen als van de rugzakken, is het niet gemakkelijk om gekwalificeerd personeel en geschikte huisvesting te vinden voor de nog te realiseren plaatsen.

- 62 Hoeveel geld zou ermee gemoeid zijn om alle wachtlijsten die aan het eind van 2006 nog bestonden voor het speciaal onderwijs weg te werken? In hoeverre is de stagnatie bij het inrichten van de resterende 400 van de 1000 veiligheidsplaatsen in het (voortgezet) speciaal onderwijs een zaak die voor 2007 een reserve oplevert? 39

In de loop van deze maand komt het rapport beschikbaar van de Inspectie over de omvang van de wachtlijsten in het (V)SO per 16 januari 2007. Op basis van de gegevens in dat rapport kan dan bepaald worden hoeveel geld gemoeid is met het wegwerken van de wachtlijsten. De verwachting van de WEC-raad is dat bij de start van het schooljaar 2007/2008 alle 1.000 plaatsen zijn gerealiseerd.

- 63 Wanneer zijn de 1000 extra veiligheidsplaatsen wel gerealiseerd? 39

Zie het antwoord op vraag 61.

- 64 Hoeveel scholen ondervinden financieel nadeel van de nieuwe gewichtenregeling en hoe worden deze scholen gecompenseerd? 39

De autonome effecten (minder leerlingen met ouders met een laag opleidingsniveau) en de beleidseffecten (etniciteit is geen criterium meer) zijn niet te scheiden. Hierdoor is niet precies bekend hoeveel scholen financieel nadeel ondervinden als gevolg van de beleidseffecten van de nieuwe gewichtenregeling. Voor schoolbesturen die er op achteruitgaan is een compensatieregeling in het leven geroepen voor de schooljaren 2007/2008 tot en met 2010/2011. Daardoor krijgt een schoolbestuur ofwel hetzelfde schoolgewicht per leerling als op de telling voor het schooljaar 2006-2007, ofwel hetzelfde totaal van schoolgewichten (Géén van deze twee kan overigens hoger uitvallen dan de schoolgewichten op basis van de telling voor het schooljaar 2006-2007).

- 65 Hoeveel leerlingen maken geen aanspraak meer op extra gewicht onder de nieuwe gewichtenregeling? 39

De raming is dat het aantal gewichtenleerlingen met 20% is verminderd.

- 66 In hoeverre vallen leerlingen die eerder vanwege de etnische achtergrond van de ouders een gewicht kregen, nu nog steeds onder de gewichtenregeling? Welk gewicht hebben deze leerlingen? 39

Of deze leerlingen nog steeds onder de gewichtenregeling vallen, is afhankelijk van het opleidingsniveau van de ouders. Afhankelijk van het niveau van beide ouders, is het gewicht 0,3 of 1,2. Kinderen met deze gewichten worden extra bekostigd met 30% respectievelijk 120% van de vergoeding van een kind zonder gewicht.

- 67 Hoe staat het met de invoering van de verplichting voor scholen om voor- en naschoolse opvang te (laten) verzorgen tussen 7.30 uur en 18.30 uur? Zijn alle scholen voldoende voorbereid? Hoe staat het met de wachtlijsten voor buitenschoolse opvang? 40

Per 1 augustus a.s. moeten basisscholen de aansluiting met buitenschoolse opvang geregeld hebben wanneer ouders dat willen. Vanaf 1 januari 2007 zijn scholen bezig zich hierop voor te bereiden. Om te zien hoe basisscholen en schoolbesturen zich voorbereiden op hun nieuwe taak wordt in opdracht van het ministerie van OCW onderzoek hiernaar gedaan. Het onderzoek moet onder meer duidelijk maken of alle basisscholen per 1 augustus klaar zijn met hun voorbereidingen.

Eind maart zijn de eerste resultaten bekend geworden. Daaruit blijkt dat meer dan de helft van de scholen al aansluiting met buitenschoolse opvang heeft geregeld. De andere scholen

geven voor het overgrote deel aan dat ze nog bezig zijn met voorbereidingen en dat ze verwachten op 1 augustus aansluiting te hebben. Minder dan 5% van de basisscholen geeft bij de tussenresultaten aan per 1 augustus nog geen aansluiting te kunnen bieden. Scholen blijken hun nieuwe taak dus serieus en actief op te vatten en uit te werken. Daarbij ontstaan goede samenwerkingsrelaties tussen scholen en kinderopvangondernemingen.

In juli 2007 wordt het onderzoek afgerond met een uitgebreide rapportage.

De brief aan de Tweede Kamer van 24 april 2007 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 28 447, nr. 142) vermeldt dat het gebruik van de buitenschoolse opvang groeit als gevolg van de gunstige economische ontwikkelingen, betere betaalbaarheid door de verplichte werkgeversbijdrage, omdat het nu voor werkende ouders eenvoudiger is om een bijdrage in de kosten te krijgen en een grotere acceptatie van de kinderopvang. De keerzijde is dat er wachtlijsten ontstaan. Dit komt vooral omdat uitbreiding van locaties tijd kost; locaties moeten gevonden worden, de ruimtes aangepast en verbouwd. Daarnaast is in bepaalde delen van Nederland moeilijk om uitbreidingslocaties te vinden. Dit probleem bestaat vooral in de grote steden.

Naast de acties die kinderopvangondernemers, in samenwerking met gemeenten en scholen, nemen om locaties voor buitenschoolse opvang uit te breiden, worden de partijen extra ondersteund. Dit gebeurt onder meer door voorlichting via een folder en de OCW-website en het continueren van de Werkgroep Onderwijs Kinderopvang.

- 68 Welk deel van het voor de uitvoering van de motie Van Aartsen/Bos⁴ eenmalig ter beschikking gesteld bedrag van €50 miljoen aan de basisscholen is in 2006 al besteed? Is het resterende deel voldoende om de voorbereiding goed te voltooien? 40

Voor de voorbereidingen in 2006 en 2007 is eenmalig €50 miljoen ter beschikking gesteld aan de basisscholen. In 2006 is hiervan €18 miljoen uitgekeerd en in maart 2007 €32 miljoen.

De eenmalige €50 miljoen is landelijk gezien voldoende om op iedere basisschool een onderwijsondersteunend medewerker een jaar lang ongeveer 5 uur per week de coördinerende werkzaamheden voor het organiseren van de aansluiting met de buitenschoolse opvang uit te voeren.

- 69 Wat is de redenen dat basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs geen concrete doelstellingen formuleren in de handelingsplannen van de leerlingen? Welke stappen zijn ondernomen om dit te ondervangen? 41

Scholen voor speciaal (basis-) onderwijs zijn zich er in toenemende mate van bewust dat er ook uit hun leerlingen 'gehaald moet worden wat er in zit', maar blijken dit in de praktijk moeilijk handen en voeten te kunnen geven, zo blijkt uit de verslagen van de onderwijsinspectie. De opbrengstgerichtheid van zowel het SBAO als het (V)SO wordt verhoogd door de dit jaar voor het (V)SO te ontwikkelen (doorlopende) leerlijnen te implementeren in zowel het (V)SO als het SBAO. De uitvoering van dit traject is nu ondergebracht bij de WEC-raad. Voor het SBAO zal het landelijk werkverband betrokken worden.

- 70 Leerlinggebonden financiering maakt het mogelijk voor sommige leerlingen om met specifieke ondersteuning toch naar het regulier onderwijs te gaan. Heeft u inzicht in de achtergronden van de ouders, die gebruik maken van dit instrument? Functioneert het instrument naar behoren? Wenden de scholen de extra financiële middelen ook aan voor de doelen waar ze voor bedoeld worden? 42

---

⁴ Kamerstuk 30300, nr. 14

Bij de indicatiestelling voor LGF vormen de achtergronden van de ouders geen punt van aandacht. Er zijn dan ook geen systematische gegevens over ouderkenmerken beschikbaar. In het advies van Steven van Eijk over cluster 4-onderwijs wordt op basis van gesprekken met de REC's aangegeven dat er relatief minder indicaties worden aangevraagd voor kinderen van allochtone afkomst. Wat betreft de vraag of de scholen de extra middelen ook aanwenden voor de doelen waarvoor ze bedoeld zijn, geeft het onderzoek van de Inspectie naar cluster-4 de meest recente gegevens. De Inspectie schrijft hierover dat de inzet van de extra middelen voor elke leerling verantwoord moet worden in het handelingsplan. De Inspectie concludeert dat de verantwoording doorgaans gebrekkig is of afwezig. In het basisonderwijs is in 27% van de plannen verantwoord hoe de extra personele formatie wordt ingezet; in het voorgezet onderwijs gebeurt dit bij slechts 8% van de plannen. Dit betekent dat er onvoldoende inzicht is of de extra middelen voor het beoogde doel worden ingezet. Tegen deze achtergrond kan moeilijk vastgesteld worden of het instrument leerling gebonden financiering naar behoren functioneert. In de brief die staatssecretaris voor Primair onderwijs deze maand aan de Kamer stuurt over de uitwerking Passend Onderwijs zal op de beleidsconsequenties hiervan worden ingegaan.

- 71 Welke maatregelen gaan er genomen worden om in 2010 1200 brede scholen te realiseren, gezien het feit dat bij ongewijzigd beleid dit niet meer dan 850 zullen zijn? 42

Gemeenten hebben zichzelf ten doel gesteld om in 2010 1200 brede scholen gerealiseerd te hebben.

- 72 Wat zijn de oorzaken van de lichte stijging van het aantal kinderen op een wachtlijst voor speciaal onderwijs? 42

Zie het antwoord op de vraag 49.

- 73 Wat zijn de oorzaken van de tegenvallende 31% ten aanzien van de verwachte 25 % van de geïndiceerde leerlingen die in 2006 naar het reguliere onderwijs gaan. 42

Van een "tegevallende" 31% is geen sprake. Bij de invoering van LGF was de verwachting op grond van internationale ervaringen dat zo'n 25% van de geïndiceerde leerlingen naar het regulier onderwijs zou gaan. Nu 31% van de geïndiceerde leerlingen in het regulier onderwijs is geplaatst, is dit een beter resultaat dan eerder verwacht. Daar staat echter tegenover dat het aantal geïndiceerde leerlingen veel hoger ligt dan beoogd was bij de invoering. De verwachting was dat de objectieve indicatiestelling zou leiden tot een beheerste ontwikkeling van het aantal te indiceren leerlingen. In de leerlingenraming werd uitgegaan van een groei naar tegen de 60.000 leerlingen in 2007. Het werkelijke aantal ligt intussen ruim 50% hoger dan verwacht. Op deze problematiek zal de staatssecretaris voor Primair onderwijs verder ingaan in de brief die zij deze maand aan de Kamer zal sturen ter voorbereiding van het algemeen overleg op 5 juli a.s. over Passend Onderwijs.

- 74 Op welk termijn komt er een monitor passend onderwijs, nu de monitor WSNS niet meer uitgevoerd wordt? 43

De bedoeling is om met ingang van dit jaar een monitor voor Passend Onderwijs van start te laten gaan. In de in het vorige antwoord genoemde brief van de staatssecretaris voor Primair onderwijs zal hier nader op worden ingegaan.

- 75 Leerlingen stromen vaker door naar hogere vormen van onderwijs (van vmbo naar mbo en van mbo naar hbo), maar leidt deze hogere doorstroom ook tot meer gediplomeerden? 44

De instroom vmbo-ers als percentage van het totaal aantal deelnemers binnen het mbo kent lichte schommelingen. In 2002 en 2003 bedroeg de instroom 37%, in 2004 48% en 2005 42%. Voor het mbo zijn geen cijfers beschikbaar over het aantal gediplomeerden naar vooropleiding. Wel is duidelijk dat het aantal behaalde diploma's binnen in het middelbaar beroeps onderwijs een stijging kent. Van 120.700 in 2002, naar 136.100 in 2006.

Er stromen meer leerlingen door vanuit het mbo naar het hbo. Ten opzichte van 2002 is de toename van de doorstroom van mbo-ers (bol-4) ruim 50% (zie Kerncijfers 2002-2006, tabel 7.7). Van de mbo-ers die doorstromen haalt circa 65% een hbo-diploma. De hogere doorstroom leidt dus tot meer gediplomeerden in het hbo.

- 76 Hoe blijft de vergelijkbaarheid van de examens gewaarborgd, nu scholen meer invloed krijgen op het onderwijsprogramma en het afsluiten daarvan? 47

De eindtermen door de overheid vastgesteld worden globaler maar zijn glashelder. Bovendien worden de globale eindtermen voor het centraal examen uitgewerkt in specificaties door de Centrale examencommissie vaststelling opgaven (CEVO). Hiermee wordt de centrale regelgeving teruggedrongen. De overheid stelt op hoofdlijnen (=globalisering) de eindtermen vast en de CEVO krijgt een grotere verantwoordelijkheid. Het is dus niet zo, dat de globale eindtermen zoals door de overheid bepaald, zullen leiden tot onzekerheid in het centraal examen. Wel is het zo dat scholen voor het schoolexamen zelf hun specificaties kunnen vaststellen, bijv. eigen onderwerpen toevoegen, en op een manier die ze zelf willen toetsen (de kaders blijven voorgeschreven in het examenprogramma). De Stichting leerplan ontwikkeling (SLO) publiceert daarvoor een model en de Inspectie van het onderwijs ziet uiteindelijk toe op de kwaliteit van de schoolexamens.

- 77 Welke overwegingen liggen eraan ten grondslag om de VO-Raad te beschouwen als het vaste aanspreekpunt van OCW voor het vo-veld, terwijl dit toch eigenlijk alleen de werkgevers/bestuurders zijn? Hoe worden werknemers, ouderorganisaties, LAKS en vakinhoudelijke verenigingen in beeld gehouden? 47

De VO-raad vertegenwoordigt nagenoeg alle VO-scholen (96%) in Nederland en is bestuurlijk het centrale aanspreekpunt voor OCW. Dit betekent niet dat OCW hiermee de andere organisaties uit het oog verliest. LAKS en ouderenorganisaties zijn nog steeds de bestuurlijke gesprekspartners van OCW. De andere bestuur- en managementorganisaties zijn sinds eind 2006 geen officiële gesprekspartner meer van OCW. De VO-raad pleegt wel structureel overleggen met deze organisaties en met een breed spectrum aan andere organisaties in het veld. Zowel de voormalige organisaties van bestuur en management als de ouderorganisaties trekken ook samen op met de VO-raad en/of zijn partners.

De werknemersorganisaties zijn vooralsnog bestuurlijk gesprekspartner voor OCW en nemen wanneer de agenda daartoe aanleiding geeft, deel aan bestuurlijke overleggen tussen de bewindspersoon en de VO-raad. Dit geldt tot aan het moment dat de doorcentralisatie van arbeidsvoorwaarden is gerealiseerd per 1 juli 2007. Daarna vervalt de deelname van de vakbonden aan het bestuurlijk overleg en worden zij gesprekspartner van de VO-raad, in de vorm van werkgever-werknemer onderhandelingen. Echter ook hier geldt dat OCW spreekt met zowel de VO-raad als werknemersorganisaties over beleidsmatige vraagstukken die personele vraagstukken van de sector raken (bijvoorbeeld het lerarentekort).

78 Wat betekent het dat 95 % van de vo-scholen innoveert? 48

In de innovatiemonitor van de VO-raad is aan scholen gevraagd of zij aan innovatie werken. 95% van de ondervraagde scholen heeft daarop bevestigend geantwoord. Dit betekent dat bijna alle scholen voor voortgezet onderwijs in enig domein werken aan innovatie. De monitor kleurt dit gegeven nader in, omdat zij bijvoorbeeld in beeld brengt waar en in welke mate innovatie in het VO plaatsvindt.

79 Hoeveel scholen maken onterecht gebruik van de nieuwe leerplusregeling? 48

Iedere school die aanvullende bekostiging heeft ontvangen, komt hier volgens de huidige criteria voor in aanmerking. Momenteel wordt nagegaan of de huidige criteria onbedoelde effecten hebben en wat de omvang hiervan is.

80 Zal in het komende jaarverslag bij de doelbereiking worden verantwoord in hoeverre de eerste ervaringen erop wijzen dat de globalere wettelijke kaders onderbouw vo en de herijking van de profielen tot een kwalitatief beter voortgezet onderwijs hebben geleid? Welke indicatoren hanteert u daarbij als graadmeter? 52

Zowel bij de nieuwe regelgeving voor de onderbouw vo als bij de herijking van de profielen in de tweede fase voorziet de wet in een evaluatie binnen vijf jaar na inwerkingtreding. Onderzoeksinstituut GION zal in samenwerking met Cito zorg dragen voor een evaluatie van beide wetswijzigingen. De volgende onderzoeksvragen worden hierbij gehanteerd voor de procesevaluatie:

Onderzoeksvragen onderbouw VO

- 1) In hoeverre maken scholen gebruik van de grotere beleidsruimte t.a.v.:
  - a. het leveren van maatwerk voor leerlingen;
  - b. de vormgeving van schoolontwikkeling;
  - c. het waarborgen van kwaliteit;
  - d. het maken van financiële keuzen;
  - e. de inzet van onbevoegde docenten?
- 2) Hoe krijgen de kerndoelen vorm in programma's voor de eerste leerjaren? Hoe verantwoordt de school zich hierover? In hoeverre komen alle kerndoelen aan bod?
- 3) In welke mate en op welke manier wordt samenhang in het programma gerealiseerd?
- 4) In welke mate en op welke manier wordt afstemming op profielen en sectoren gerealiseerd?
- 5) In hoeverre wordt de minimaal voorgeschreven onderwijstijd gerealiseerd? Welke invulling wordt gegeven aan de bredere definitie van onderwijstijd?
- 6) Welke knelpunten en welke successen doen zich voor?

Tweede fase

- 1) Hoe studeerbaar zijn de profielen voor leerlingen?
- 2) Hoe werkbaar zijn de profielen voor leraren?
- 3) Hoe organiseerbaar zijn profielen voor scholen/schoolleiders?

- 4) In hoeverre bieden profielen meer ruimte voor eigen keuzen voor scholen, leraren en leerlingen?
- 5) In hoeverre bieden profielen meer ruimte voor verdieping en variatie?

Daarnaast zal uitgebreid onderzocht worden welke leeropbrengsten gerealiseerd worden. De gegevens uit de procesevaluaties zullen in verband worden gebracht met de gegevens over de opbrengsten, zowel op macroniveau als op schoolniveau. Daarbij worden vergelijkingen gemaakt met de reguliere COOL 5-18 gegevens en met de gegevens van TIMMS advanced.

In het voorjaar van 2011 zal het eindrapport voor wat betreft de onderbouw worden opgeleverd, het rapport over de tweede fase verschijnt medio 2011. In de tussentijd wordt middels monitors van de Projectgroep Onderbouw VO en het Tweede Fase Adviespunt de vinger aan de pols gehouden. Hieruit zal ook in de komende jaarverslagen geput worden. Voor het komende jaarverslag betreft dit overigens uitsluitend de onderbouw vo, aangezien de wetwijziging met betrekking tot de profielen in de tweede fase pas per 1 augustus 2007 in werking zal treden.

- 81 Hoeveel huishoudens maken er (naar schatting?) meer gebruik van de kinderopvangtoeslag door de €130 miljoen intensivering? 53

Zie hiervoor het antwoord op vraag 93 van het jaarverslag 2006 van SZW.

De laatste gegevens over 2006 laten zien dat er een toename is van het gebruik ten opzichte van 2005. De gegevens over 2006 zijn echter nog niet definitief, deze komen pas later dit jaar beschikbaar.

- 82 Bij welke schakels in het onderwijssysteem is het lastig voor scholen om doorlopende leerlijnen te realiseren? 54

Tijdens hun schoolloopbaan komen leerlingen langs verschillende 'schakels'. Deze schakels bevinden zich binnen een onderwijssector of op de overgangen van de ene naar de andere onderwijssector. De verschillende onderdelen van het onderwijs zijn in zekere mate afhankelijk van elkaar. Idealiter weet een 'aanleverende' instelling wat leerlingen in de 'ontvangende' instelling nodig hebben, en een 'ontvangende' instelling weet welke kennis en vaardigheden de leerlingen intussen hebben verworven. In de praktijk blijkt dit echter niet altijd het geval te zijn, waardoor het voor scholen lastig kan zijn doorlopende leerlijnen te realiseren.

De voornaamste schakels tussen onderwijssectoren zijn die tussen het laatste leerjaar van het primair onderwijs en het eerste leerjaar van het voortgezet onderwijs, en die tussen het laatste jaar van het voortgezet onderwijs (leerjaar 4 bij vmbo, leerjaar 5 bij havo en leerjaar 6 bij vwo) en het eerste leerjaar van het middelbaar beroepsonderwijs dan wel van het eerste leerjaar van het hoger onderwijs (hoger beroepsonderwijs en universiteit). Binnen de sector voortgezet onderwijs wordt de overgang tussen de onderbouw en de bovenbouw eveneens vaak als schakel ervaren waarin het realiseren van een doorlopende leerlijn moeilijkheden met zich mee kan brengen.

Op 9 mei 2007 heeft staatssecretaris voor Voortgezet en Beroepsonderwijs de Expertgroep Rekenen en Taal ingesteld. Deze Expertgroep heeft als opdracht om nog dit jaar een concreet en inhoudelijk advies uit te brengen over wat leerlingen in de verschillende stadia in hun onderwijsloopbaan van primair tot hoger onderwijs moeten kennen en kunnen met betrekking tot rekenen en taal. Het advies moet praktisch bruikbaar zijn op schoolniveau, zodat daar doorlopende leerlijnen gerealiseerd kunnen worden.

- 83 In welke begroting is voorzien voor de operatie Jong? 56

De operatie Jong is bekostigd met geld van de begrotingen van de Ministeries van VWS, Justitie, SZW en OCW.

- 84 Welke bedrag is uitgegeven aan voorlichting en is ook inzichtelijk tot welke resultaten dat heeft geleid? 57

Binnen de operatie Jong was geen apart budget beschikbaar voor voorlichting en communicatie. Het drukken en verzenden van de sturingsadviezen Jong, de organisatie van de Week van JONG NL en het congres van Jong om deze sturingsadviezen onder de aandacht te brengen hebben in totaal €0,4 miljoen gekost.

Het resultaat van deze activiteiten is een brede bekendheid van de sturingsadviezen.

- 85 Gaat de 100% dekking van Zorg Advies Teams (ZAT) het komende jaar gerealiseerd worden? 57

Circa acht procent van de scholen voor voortgezet onderwijs heeft geen schoolgebonden ZAT. Uit onderzoek van het Landelijk Centrum voor Onderwijs en Jeugdzorg (LCOJ) blijkt dat de redenen hiervoor verschillend zijn. Soms volstaat de huidige schoolinterne leerlingenzorg of voorziet de interne leerlingenzorg en de samenwerking met zorginstellingen in het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs in de behoefte. De helft van deze scholen rapporteert dat zij bezig zijn een ZAT op school te ontwikkelen. Scholen voor havo of vwo en met name de zelfstandige gymnasia beschikken minder vaak over een ZAT (76%). Het project Intensivering Kwaliteit Zorg- en Adviesteams besteedt specifieke aandacht aan de de relatief achterblijvende regio's en typen scholen. Het is echter niet te verwachten dat 100% dekking het komend jaar wordt gerealiseerd.

- 86 Hoe verhoudt het percentage betrokkenen dat zich veilig voelt in en om de school van 92,8 % tot de berichten over het toenemende geweld op scholen⁵ ? 57

Uit het onderzoek dat de Inspectie van het Onderwijs ten behoeve van het onderwijsverslag 2005-2006 heeft uitgevoerd, komt inderdaad naar voren dat meer dan 90% van de betrokkenen zich veilig voelt. Uit hetzelfde onderzoek blijkt eveneens dat het aantal meldingen van geweldsincidenten op scholen toeneemt.

Volgens de veiligheidsmonitor MBO 2006 is in de BVE-sector het aantal meldingen van geweld juist afgenomen, behalve in het geval van fysiek geweld, waar sprake is van een lichte stijging. Voorts blijkt uit deze monitor dat de veiligheid en het gevoel van veiligheid zowel binnen de bve-instellingen als in de directe omgeving van de instellingen voor zowel deelnemers als personeel is toegenomen.

De toegenomen veiligheidsgevoelens van betrokkenen op scholen enerzijds en de toename van het aantal meldingen van geweld in het PO en VO anderzijds lijken tegenstrijdige gegevens. Het is echter onzeker of en in hoeverre de grotere hoeveelheid geweldsmeldingen een indicatie vormt dat het daadwerkelijke aantal geweldsincidenten ook toeneemt. Dat kan pas op termijn worden bepaald.

- 87 Hoe verenigt u de stelling dat de Veiligheidsmonitor geen reden geeft bestaand veiligheidsbeleid op scholen aan te passen, met het onderzoek van de Onderwijsinspectie 57

---

⁵ 'Onderwijsinspectie meldt forse stijging schoolgeweld', De Volkskrant, d.d. 18 mei 2007

waaruit blijkt dat ruim 80% van de jongeren in het praktijkonderwijs en het vmbo te maken krijgt met geweld tussen de leerlingen op school?

De resultaten van de veiligheidsmonitor bevestigen resultaten van eerder onderzoek. Enerzijds blijken leerlingen en personeel zich voor het overgrote deel veilig te voelen in en rond de school. Anderzijds blijkt dat een aanzienlijke groep leerlingen en personeel het slachtoffer is van een vorm van geweld.

De opeenvolgende ernstige geweldsincidenten in de maanden maart en april van dit jaar vormen voor mij aanleiding de resultaten tot nu toe van het huidige schoolveiligheidsbeleid te bekijken. Het huidige integrale pakket aan veiligheidsmaatregelen is na het schietincident op het Terra College in 2004 ingevoerd; daarvan zijn nu voor het eerst de resultaten meetbaar. Daarnaast neem ik de verscheidene onderzoeksgegevens over de schoolveiligheid mee in de weging.

Ik ga op basis daarvan na of aanvullende maatregelen nodig zijn. Hierover rapporteer ik na deze zomer door middel van een beleidsbrief, zoals eerder in de brief van 15 mei jongstleden (beleidsreactie op het onderwijsverslag van de Inspectie van het Onderwijs, Tweede Kamerstukken, bijlage bij 30300 VIII, nr. 127) aan uw Kamer werd toegezegd.

- 88 Deelt u het oordeel van de Onderwijsinspectie dat bij het interpreteren van de Veiligheidsmonitor rekening moet worden gehouden met het feit dat de gegevens afkomstig zijn van de onderwijsdirecties en deze cijfers zouden moeten worden beschouwd als de absolute ondergrens van de incidenten? 57

De veiligheidsmonitor (S)VO is breder opgezet. De gegevens zijn niet enkel gebaseerd op door schooldirecties ingevulde vragenlijsten. Voor deze monitor hebben in totaal ruim 80.000 leerlingen, bijna 7.000 personeelsleden en ruim 600 directieleden de vragenlijst ingevuld.

- 89 Kunt u een overzicht geven van de resultaten van verschillende onderzoeken naar de veiligheid op scholen, waaronder de onderzoeken van de onderwijsinspectie? Ziet u reden de effectiviteit van veiligheidsbeleid op scholen te beoordelen op basis van meerdere onderzoeken naast de Veiligheidsmonitor, onder andere het onderzoek van de Onderwijsinspectie? 57

De inventarisatie van alle resultaten van de verschillende onderzoeken vindt op dit moment plaats. Een zorgvuldige analyse is daarbij een vereiste. Ik rapporteer ook hierover in de beleidsbrief over schoolveiligheid die ik in het antwoord op vraag 87 heb aangekondigd.

- Ziet u reden de effectiviteit van veiligheidsbeleid op scholen te beoordelen op basis van meerdere onderzoeken naast de veiligheidsmonitor, onder andere het onderzoek van de onderwijsinspectie?

Inderdaad; dat gebeurt dan ook al.

- 90 Hoeveel ZAT's betreft het als u meldt dat op 92 % van de scholen een ZAT actief is? Kunt u aangeven hoeveel vestigingen van roc-instellingen er gemiddeld onder één ZAT vallen? Kunt u aangeven hoeveel leerlingen er gemiddeld onder één ZAT vallen? 57

Negen van iedere tien scholen voor voortgezet onderwijs in Nederland (91%) beschikten eind 2006 over een ZAT. In het voortgezet onderwijs vallen circa 700 leerlingen onder één

ZAT.

Nederland telt 60 Regionale Opleidingencentra (ROC's) waarvan 75% één of meerdere ZAT's heeft. Een ZAT is actief voor gemiddeld 5.200 leerlingen. Daarnaast heeft 93% van de ROC's een Loopbaan- en Advies-Centrum (LAC).

Het LAC is verantwoordelijk voor de psychosociale begeleiding van leerlingen.

Het gemiddeld aantal leerlingen onder één ZAT in de ROC's is, althans op dit moment, vele keren groter dan in het voortgezet onderwijs. Bij deze cijfers voor het MBO moet men zich realiseren dat de ontwikkeling van ZAT's in het MBO later op gang gekomen is dan in het VO.

- 91 Zijn er meer detailgegevens bekend van de vormgeving van maatschappelijke stage op schoolniveau? Wanneer zou de Kamer hierover geïnformeerd kunnen worden? 58

Ja. Deze informatie maakt deel uit van de rapportages van scholen die deelnemen aan de regeling. Zie ook http://www.senternovem.nl/Maatschappelijke_Stages. Momenteel wordt een implementatieplan voor maatschappelijke stages voorbereid. Informatie in de vorm van best practices maakt hier deel van uit. Het voornemen bestaat om de Tweede Kamer voor het eind van dit jaar dit plan van aanpak toe te zenden.

- 92 Aan welke criteria moeten de maatschappelijke stages voldoen? Hoeveel leerlingen worden hiermee bereikt? 58

Op dit moment wordt een implementatieplan voor maatschappelijke stages voorbereid. Het voornemen bestaat de Tweede Kamer voor het eind van het jaar hierover te informeren. Criteria zullen in dit plan nader worden geconcretiseerd. Het Coalitieakkoord gaat uit van een kennismaking met de samenleving. Hierbij draait het om het positief bijdragen aan het vergroten van de maatschappelijke betrokkenheid van jongeren, van hun besef voor normen en waarden en het stimuleren van actief burgerschap.

Dit schooljaar volgen ruim 40.000 leerlingen een maatschappelijke stage. Het merendeel van deze leerlingen volgt een opleiding op het VMBO (ruim 20.000).

- 93 Waaraan is de daling in het aantal gediplomeerden op mbo-4 niveau (van 68% naar 64%) te wijten? Welke beleidsmaatregelen worden genomen om deze daling tegen te gaan? 60

Het is juist dat er wat betreft het aantal gediplomeerde mbo'ers niveau 4 een daling is van 68% in 2004 naar 64% in 2005. Tegelijkertijd is er sprake van een stijging van het aantal gediplomeerde mbo'ers niveau 3, namelijk van 64% in 2004 naar 66% in 2005. Gelet op het gegeven dat de niveaus 3 en 4 samen de bovenkant van het mbo vormen – voor een groot deel van de opleidingen in het mbo is niveau 3 het eindniveau – kan het verschil tussen 2004 en 2005 als nihil worden beschouwd. Er zal altijd sprake zijn van een schommeling tussen het aantal gediplomeerde mbo'ers niveau 3 en niveau 4. De persoonlijke keuze van de individuele deelnemer speelt hierbij een belangrijke rol.

- 94 Wat zijn in 2006 de gevolgen van de transitie van de inburgering geweest voor de dienstverbanden van het onderwijspersoneel bij de ROC's? 63

De wijze waarop het bevoegd gezag van de instellingen afspraken maken met het personeel over het dienstverband is een aangelegenheid tussen het bevoegd gezag en personeel(organisaties). OCW is daarbij niet betrokken. In het convenant met de MBO Raad is afgesproken dat met de vertegenwoordigers van aanbieders van de

inburgeringscursussen, waaronder de MBO Raad, en andere belanghebbende partijen, de eerste ontwikkelingen op de inburgeringsmarkt geïnventariseerd worden. Dit zal één jaar en twee jaar, na inwerkingtreding van de Wet Inburgering plaatsvinden. Op basis van de uitkomsten van deze onderzoeken zal ook meer duidelijk worden over de vraag wat de gevolgen zijn geweest voor het personeel van de ROC's.

- 95 In hoeverre stagneert de deregulering in de bve-sector doordat de bekostiging van de opleidingen behalve via het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ook via het ministerie van Economische Zaken en tal van andere wegen geschiedt, waarbij telkens weer andere wijzen van verantwoording wordt verlangd? Is bijvoorbeeld het ministerie van EZ bereid het budget dat op deze wijze aan onderwijs wordt besteed over te hevelen naar het ministerie van OCW zodat de verantwoordingslasten kunnen worden vereenvoudigd? 64

De vraagstelling suggereert dat de bekostiging van het reguliere aanbod aan opleidingen in de bve-sector vanuit diverse bronnen tot stand komt, waaronder bijvoorbeeld ook het ministerie van Economische Zaken. Dat is niet het geval. De bekostiging van het regulier onderwijs als zodanig ligt ten principale in één hand en komt geheel voor rekening van het ministerie van OCW. De omvang van die bekostiging wordt bepaald door de begrotingswetgever.

Daarnaast is het zo dat ook anderen, om hen motiverende redenen, financieel kunnen bijdragen aan de sector. Daarbij gaat het echter niet om bekostiging van reguliere activiteiten, maar om extra activiteiten op grond waarvan extra bijdragen naar de instellingen stromen. Dat kan publieke middelen betreffen die via specifieke regelingen beschikbaar worden gesteld. Het kan ook gaan om private middelen die voor contractactiviteiten beschikbaar komen.

Het is in beide gevallen doorgaans aan de instellingen al dan niet op specifieke regelingen dan wel contractactiviteiten in te gaan. Het spreekt vanzelf dat over extra activiteiten en bijbehorende extra bijdragen separaat verantwoording wordt afgelegd, om te beginnen aan de externe opdrachtgever die immers inzicht zal wensen in de mate van doelbereiking. Het verantwoorden van dergelijke extra activiteiten vormt dan ook geen bedreiging voor de deregulering in de sector.

- 96 Welke effecten zijn bereikt met het invoeren van de stagebox om de stageproblematiek in het mbo op te lossen? 67

De informatie over de eerste resultaten zal in juni 2007 beschikbaar zijn. In de Regeling stagebox beroepsonderwijs 2006 t/m 2010, die op 10 oktober 2006 is gepubliceerd, is vastgelegd dat de instellingen en de kenniscentra jaarlijks via het jaarverslag en de jaarrekening verantwoording afleggen over de bereikte resultaten. Vooruitlopend op de verantwoording die via het jaarverslag plaatsvindt, zal over het rapportagejaar 2006 een analyse worden uitgevoerd door het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt Nijmegen (KBA). In deze analyse worden de regionale ambities met betrekking tot het oplossen van de stageproblematiek in kaart gebracht. Ook zal het KBA een quick scan uitvoeren voor wat betreft de realisatie van de doelen in het kader van de stagebox. De Tweede Kamer zal na de zomer 2007 hierover worden geïnformeerd.

- 97 Heeft het negatieve advies van de Raad van State over het juridisch kader om gemeenten in staat te stellen om meer dwang toe te passen om jongeren van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie via een leerwerkplicht terug te leiden, tot gevolg dat uitvoering van deze wens van de Kamer ernstig in de vertraging wordt gegooid? Hoezeer loopt deze vertraging op? 68

- Door het negatieve advies van de Raad van State en het voornemen in het

Regerakkoord voor een leerwerkplicht tot 27 jaar, moet het voorstel voor een leerwerkplicht tot 23 jaar aangepast worden. De beoogde invoeringsdatum per 1 augustus 2007 is daarom niet haalbaar.

- Vanwege de nauwe relatie van de beoogde leerwerkplicht tot 27 jaar tot het arbeidsmarktbeleid (o.a. Wet werk en bijstand) en de pijler 'sociale samenhang' in het Regerakkoord, heb ik met de ministers van Jeugd en Gezin en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid afgesproken dat de minister van Sociale zaken en werkgelegenheid het voortouw zal nemen in de uitwerking van deze maatregel.
- De minister van Sociale Zaken zal de Kamer nader informeren over de verdere uitvoering van de leerwerkplicht tot 27 jaar.

- 98 Welke aanwijzingen heeft u dat de stagnatie in het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters volgens de Regionale Meldingscentra (RMC)-registratie in 2006 ten gevolge van de vollediger registratie van uitval in vergelijking tot het vorige jaar slechts een tijdelijke breuk in de neergaande tendens betekent? Is de streefwaarde van 35.000 voortijdige schoolverlaters in 2010 nog altijd realistisch nu er beter wordt geregistreerd? 68 69

De stagnatie in de daling van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters (vsv-ers) volgens de RMC-registratie wordt vooral veroorzaakt doordat grote gemeenten sinds afgelopen schooljaar ook gegevens van vsv-ers uit het onderwijsnummer ontvangen (via de zogenaamde IBG-route). De levering van deze gegevens wordt de komende twee jaren naar alle gemeenten uitgebreid. Gemeenten krijgen hiermee meer vsv-ers in beeld. Daarom zal naar verwachting de 'stagnatie' in het aantal vsv-ers volgens RMC-registratie nog enige tijd aanhouden.

Omdat het onderwijsnummer (BRON) een vollediger en betrouwbaarder inzicht geeft in het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters, zal de Kamer voortaan op grond van deze gegevens geïnformeerd worden. Door deze betere registratie was het niet langer realistisch vast te houden aan halvering van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters tot 35.000 in 2010. In het huidige coalitieakkoord is besloten vast te houden aan de streefwaarde van 35.000 nieuwe vsv-ers, maar wel twee jaar extra de tijd te nemen om dit te realiseren. De doelstelling wordt daarom 35.000 nieuwe vsv-ers in 2012. Zie ook het antwoord op vraag 16.

- 99 Hoeveel voortijdig schoolverlaters waren er de afgelopen vijf jaar? Wat is de prognose voor de komende vijf jaar? 69

Het jaarlijks aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in de afgelopen 5 jaar volgens de RMC-registratie is weergegeven in onderstaande tabel. Tevens is hierin het aantal nieuwe vsv-ers aangegeven gebaseerd op het Basisregister Onderwijs (onderwijsnummer, BRON).

Bron:	2002	2003	2004	2005	2006	2012 (streef- cijfer)
Nieuwe vsv'ers, volgens RMC-registratie	70.500	63.800	67.500	57.000	56.400	
Nieuwe vsv'ers, volgens BRON				62.500	56.500	35.000

Omdat het Basisregister Onderwijs (BRON, IB-Groep) een vollediger en betrouwbaarder

De NPS heeft het plan voor de tv-serie omarmd en een uitzendgarantie gegeven op een gunstig tijdstip. Het grote PR-moment was de kick-off in het bijzijn van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Maximá.

Vanaf 3 december 2006 is de serie 12 weken lang uitgezonden door de NPS. De kijkcijfers waren redelijk goed: gemiddeld keken rond de 120.000 mensen per aflevering. Ook werden de afleveringen vaak gedownload via uitzendinggemist.nl. De NPS is voornemens om in ieder geval de 6 beste afleveringen te herhalen.

Het JOB krijgt vanuit de scholen veel positieve reacties en de dvd wordt nog regelmatig via de website besteld.

- 104 Ziet u een samenhang tussen de daling van de slaagkansen in het hbo en het wo en de stijging van de deelname in het hoger onderwijs? Welke voorbereidingen zijn er getroffen voor de beoogde forse groei van de deelname aan het hoger onderwijs? 76

Zie de antwoorden op de vragen 105 en 108.

- 105 Waardoor is de slaagkans van de studenten in het hbo en wo gedaald in 2006? 78

Een eenduidig antwoord waarom de slaagkans (berekend slaagpercentage gediplomeerden) in 2006 nog is afgenomen, is niet te geven, maar een licht toenemende uitval in de eerste studiejaar werkt in de berekening door. In het wo speelt ook de invoering van de bachelor-master structuur in 2002 een rol.

Met het veld zet het departement in op het terugdringen van uitval.

- 106 Kunt u verklaren hoe u in mei 2007 al weet hoe veel mensen in het studiejaar 2006/2007 zullen uitstromen? 84

De aantallen gediplomeerden voor het studiejaar 2006/2007 waren in mei 2007 inderdaad nog niet bekend. De peildatum voor deze aantallen is 30 september, de laatste dag van het studiejaar. Er heeft in tabel 6.5 helaas een verschuiving plaatsgevonden van de gegevens. De waarden in kolom 2006/2007 horen bij het studiejaar 2005/2006, de waarden in kolom 2005/2006 bij het studiejaar 2004/2005, etc.

- 107 Welke lessen trekt u uit het gegeven dat de inspanningen om de keuze voor bèta- en techniekstudies te stimuleren althans bij het hbo hebben gefaald? 88

Zie het antwoord op de vragen 13 en 15.

- 108 Aan welke maatregelen denkt u om de doelstelling te halen dat in 2020 minimaal 50% van de beroepsbevolking hoger opgeleid is? 91

Waar het om gaat is dat we in Nederland een goed opgeleide beroepsbevolking hebben. Dat is de basis van een gezonde kenniseconomie. Nederland kampt echter met een tekort aan goed opgeleid personeel. Terwijl er op de arbeidsmarkt tekorten ontstaan, zijn er tegelijkertijd grote groepen werkzoekenden die niet deelnemen aan de samenleving, omdat ze te laag zijn opgeleid. Personeelstekorten gaan zo samen met hardnekkige vormen van werkloosheid.

De arbeidsmarkt moet dus beter gaan functioneren. De sleutel daarvoor ligt vooral in een

verhoging op alle fronten van het opleidingsniveau. Ik heb daarbij de volgende aandachtspunten en maatregelen voor ogen:

a) Een goede doorstroom binnen het onderwijs: in het licht hiervan werkt dit kabinet met volle inzet aan de aanval op de uitval en aan het studiesucces van allochtone leerlingen. Kwaliteit en kleinschaligheid van het onderwijs worden bevorderd, voor- en vroegschoolse educatie versterkt. Tegelijkertijd zijn ter verbetering van de kwaliteit van de instroom vorig jaar, en begin dit jaar maatregelen in gang gezet, die op langere termijn moeten leiden tot een hoger niveau van de eerstejaarsstudenten in het hbo (met bijzondere aandacht voor de pabo-instromers).

b) Minder uitval uit hoger onderwijs

Het is gezien de behoeften van de arbeidsmarkt van groot belang dat er de komende tijd voldoende mensen afstuderen aan hogescholen en universiteiten. Veel studenten verlaten nu echter voortijdig het hoger onderwijs: ruim 30% heeft na 10 jaar nog geen eindexamen. Een factor hierin is het aantal contacturen. Ik zal samen met de onderwijsinstellingen een aanpak ontwikkelen om de onderwijsintensiteit te verhogen en de prestaties van studenten te verbeteren.

c) Een Leven Lang Leren

Centraal in een beter functioneren van de arbeidsmarkt staat scholing van de beroepsbevolking. De rijksoverheid heeft het afgelopen jaar in bijna alle regio's afspraken gemaakt met bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en lokale overheden. Die afspraken behelzen het aantal werknemers dat wordt geschoold. Het kabinet zet de komende jaren nadrukkelijk in op dergelijke trajecten. Daarbij zijn er momenteel ook pilots met associate degree-programma's in het hoger beroepsonderwijs, die interessant kunnen zijn voor werkenden.

109 Wat wordt verstaan onder 'institutionele hervormingen die tot nu toe onorthodox heten'? 91

Daaronder worden de volgende maatregelen verstaan:

- selectie van studenten,
- collegegelddifferentiatie en
- open bestel van hoger onderwijs.

Deze maatregelen worden nu beproefd in een experimentele context. De experimenten zijn in de vorige kabinetsperiode in gang gezet. Met uw Kamer is afgesproken dat definitieve besluitvorming daarover plaatsvindt op grond van de evaluaties van deze experimenten. De experimenten rondom de eerste twee onderwerpen worden eind dit jaar geëvalueerd. De eindrapportage van de Commissie Ruim Baan voor Talent wordt uiterlijk december 2007 verwacht.

De tussenevaluatie van de experimenten met het open bestel is gepland in het voorjaar van 2010 op basis van een tussenrapport van het wetenschappelijk onderzoek van het SEO. De eindexamen is voorzien in 2015.

110 In hoeverre leiden de afspraken in het kader van internationaal onderwijsbeleid tot een extra administratieve lastendruk voor de onderwijsinstellingen? 94

Scholen kunnen sinds jaar en dag subsidie aanvragen voor internationale samenwerking en mobiliteit, bijvoorbeeld bij het Europees Platform. Het betreft dus een administratieve lastendruk die gebruikelijk is bij het aanvragen van subsidies. Het Europees Platform probeert deze lasten voor scholen zo beperkt mogelijk te houden. Ook ondersteunt het Europees Platform de scholen bij het aanvragen van Europese subsidies, waardoor een groot deel van die lasten uit handen van de scholen wordt weggenomen.

Uit evaluatieonderzoek door Research voor Beleid, dat binnen afzienbare tijd wordt afgerond en gepubliceerd, blijkt al dat scholen tevreden zijn over de dienstverlening van het Europees Platform.

- 111 Hoe groot zal nu bij ongewijzigd beleid het lerarentekort per 2010 zijn in het primair en in het voortgezet onderwijs? Welke invloed hebben maatregelen van de vorige regering om het lerarentekort tegen te gaan gehad op de werkelijke ontwikkeling ten opzichte van het beeld dat werd geschetst in de nota Werken in het Onderwijs 2006? 101

In opdracht van OCW worden ramingen gemaakt van de ontwikkeling van de onderwijsarbeidsmarkt in het primair en voortgezet onderwijs, uitgaande van 2 scenario's (hoog- en laagconjunctuur). Deze ramingen worden gepubliceerd in de Nota Werken in het Onderwijs welke in september 2007 met de begroting naar de Tweede Kamer wordt verzonden.

Primair onderwijs (PO)

Ten opzichte van de vorige ramingen liggen het aantal onvervulde vacatures in de meest recent raming (2007) in het PO op vrijwel hetzelfde niveau als de vorige raming. Dat wil zeggen dat in het hoogconjunctuurscenario tot en met 2009 de arbeidsmarkt nog vrijwel in evenwicht is. Daarna nemen in beide schattingen de tekorten toe, en wel naar meer dan 1,5 - 2 procent in de periode 2012-2015 in de oude raming en circa 2,5 - 3 procent in de nieuwe raming. Uiteraard geldt ook hier als met alle ramingen dat de onzekerheid van ramingen toeneemt met de tijd. Wel is duidelijk dat voortdurende hoogconjunctuur en verminderde instroom in de pabo's na 2010 een significant effect op de mogelijke tekorten zal hebben.

Voortgezet onderwijs (VO)

Voor VO geven beide ramingen bij een hoogconjunctuur(scenario) eenzelfde beeld van oplopende tekorten tot in beide gevallen 10 procent in 2015. Ook in het laagconjunctuur-scenario is in beide gevallen sprake van oplopende tekorten. Er zijn wel kleine verschillen tussen beide ramingen. De sterke oploop van tekorten zal volgens de meest recente raming iets later plaatsvinden. Dit heeft te maken met het feit dat tot op heden grote tekorten zijn afgewend, waarbij mogelijk wel concessies zijn gedaan aan de kwaliteit van docenten (toename van het aandeel onbevoegde docenten en een tekort aan contacturen) en daardoor de stille reserve (potentieel arbeidsaanbod met een onderwijsbevoegdheid) minder snel raakt uitgeput. Overigens zien we recentelijk in zowel VO als BVE de actueel gemeten vacatures (dus geen voorspellingen) oplopen.

Effecten van beleid

Zij-instroom in het primair en (vooral) voortgezet onderwijs heeft een belangrijke direct meetbare bijdrage aan het voorkomen van tekorten geleverd (circa 3000 voltijdbanen in 5 jaar). Ook de introductie van onderwijsassistenten heeft effect op werkdruk en attractiviteit van het leraarsberoep gesorteerd. Een aantal maatregelen is echter pas recentelijk geïmplementeerd. De rapportage over de opbrengsten zal eind dit jaar of begin 2008 aan de Tweede Kamer worden gemeld.

Het blijft echter moeilijk, zo niet onmogelijk, om het effect van beleidsmaatregelen te isoleren van de invloed van conjuncturele ontwikkelingen. Ruwe schattingen van de econometrische bureaus die de ramingen opstellen geven een indicatie dat éénderde van de effecten die te zien zijn op in- en uitstroom in de sector te relateren zijn aan beleidsmaatregelen. De overige effecten worden veroorzaakt door conjuncturele ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en liggen buiten het beïnvloedingsveld. De effecten van maatregelen gericht op bijvoorbeeld behoud/doorstroom binnen de sector (bijvoorbeeld de - zeer succesvolle - aanpak van ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid) en arbeidsduur(verlenging) zijn daarin niet meegenomen. De recessie van de afgelopen jaren heeft de arbeidsmarkt voor leraren verruimd en de instroom in de lerarenopleidingen bevorderd. De conjuncturele omslag wordt nu langzaam zichtbaar in de cijfers (zowel in het aantal vacatures als in de uitstroom vanuit het onderwijs naar marktwerkgevers).

- 112 Wat zijn de verwachtingen met betrekking tot de vergrijzing over het aantal uittreeders? 105

Het aantal (definitieve) uittreeders zal de komende jaren als gevolg van de vergrijzing flink toenemen. In de raming is de verschuiving van de uittredeleeftijd als gevolg van wijzigingen in de wet- en regelgeving meegenomen. De effecten zijn echter beperkt, naast een klein volume-effect van het (gemiddeld genomen) langer doorwerken van werknemers is er alleen sprake van uitstel van uittrede, met andere woorden: de grote uitstroom komt iets later op gang. In het primair onderwijs is sprake van vrijwel een verdubbeling van de definitieve uitstroom (overlijden, volledige arbeidsongeschiktheid en (pre)pensioen) onder leraren van 1.400 nu naar 2.600 in 2015. In het voortgezet onderwijs is dat van 1.600 naar 2.100. Bij de cijfers van voortgezet onderwijs moet overigens worden bedacht dat daar de vergrijzing al verder is voortgeschreden dan in het primair onderwijs. Men zit in het voortgezet onderwijs al op een relatief hoger niveau.

- 113 Met welk percentage is het ziekteverzuim in po, vo en so afgenomen? 105

In tabel 9.4 van het jaarverslag zijn de verzuimpercentages in po, vo en so gepresenteerd. Tot en met 2005 betreffen het feitelijke percentages. Voor 2006 is het een prognose op basis van de voorlopige trendcijfers tot en met het derde kwartaal. Na de zomer 2007 zullen de feitelijke ziekteverzuimcijfers over 2006 bekend zijn, de verwachting is dat deze niet of nauwelijks zullen afwijken van de gehanteerde prognosecijfers.

Uit de tabel 9.4 valt af te lezen dat het ziekteverzuim 2006 ten opzichte van 2005 in het po met 0,1% is gedaald en in het vo met 0,3%, in het so gelijk is gebleven.

- 114 Waarom blijft Kennisnet op deze vormen van onderwijs (vo en bve) nog achter? 116

In de sector PO is de Kennisnet portal (www.kennisnet.nl) een belangrijk instrument voor het vinden van praktische informatie. In de sectoren VO en BVE is dit minder het geval. In deze sectoren biedt Kennisnet Ict op school steeds meer componenten als service aan die scholen, die vervolgens deze componenten kunnen gebruiken in de eigen schoolomgeving. Bij deze integratie wordt het Kennisnet Ict op school label vervangen door het eigen schoollabel en is het voor de gebruiker niet meer zichtbaar dat de school de diensten van Kennisnet Ict op school gebruikt. De in de tabel opgenomen cijfers zijn gebaseerd op vragenlijsten. Gelet op het voorgaande is het dan ook niet meer dan logisch dat het gepercipieerde gebruik van Kennisnet Ict op school diensten bij eindgebruikers in de sectoren VO en BVE achterblijft.

- 115 Kan een verklaring worden gegeven voor het feit dat er geen doelstellingen worden gehaald bij diverse programma's ter bevordering van het gebruik van ICT en welke acties worden genomen om deze doelstellingen wel te halen? 121

Kennisrotonde: De doelstellingen voor Kennisrotonde zijn nagenoeg gehaald en hebben dus geen aanleiding gegeven tot acties die tot gevolg zouden hebben gehad dat de opzet van het programma danig zou moeten worden gewijzigd. Zoals vermeld is dit project traag op gang gekomen, maar sinds de tweede helft van 2006 loopt dit project goed.

Centrale voorzieningen: Deze voorziening was na afloop van het centrale contract met de kabelmaatschappijen per 1 januari 2004 ingesteld met het doel om scholen ondersteuning te bieden bij de keuze voor een internetprovider. Het programma is in 2006 afgebouwd, omdat de onderwijsinstellingen steeds beter in staat zijn om zelfstandig een keuze te maken voor een internetprovider.

Samen snel op glas: De stimuleringsactiviteiten uit de actielijn 'Samen snel op glas' zijn

per 1-1-2007 afgesloten. Thans is het resultaat dat ruim 550 scholen en andere instellingen voorzien zijn van een glasvezelverbinding.

- 116 Hoeveel ov-jaarkaarten worden er jaarlijks verschaft? 124

In 2006 waren er 622.799 studenten gerechtigd voor een OV-studentenkaart, en er werden 588.252 OV-studentenkaarten verstrekt.

- 117 Wat zijn de kosten van de ov-jaarkaart voor scholieren en studenten? 124

Zie hiervoor tabel 11.5 op pagina 126 van het Jaarverslag 2006.

De totale uitgaven in 2006 voor de OV-Studentenkaart zijn €916,1 miljoen waarvan €616,1 miljoen betrekking heeft op 2006; in 2006 is een bedrag van €300 miljoen voor 2007 vooruitbetaald aan de OV-bedrijven.

- 118 Is het waar dat de gerealiseerde Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS)-uitgaven €24,3 miljoen lager zijn dan begroot? In hoeverre zal deze trend zich doorzetten in de komende jaren? 136

Ja, de gerealiseerde WTOS-uitgaven waren in 2006 €24,3 miljoen lager dan begroot.

Dit komt doordat het aantal gebruikers vooral in het voortgezet onderwijs beduidend lager is dan geraamd. Enerzijds komt de totale daling door een daling van het aantal WTOS-gerechtigde leerlingen in 2006, anderzijds heeft ook een kleiner percentage gebruik gemaakt van de regeling.

De verwachting is dat in 2007 deze trend zich doorzet en in de jaren daarna zich stabiliseert.

- 119 In hoeverre is er sprake van niet-gebruik van de WTOS voor leerlingen tot 18 jaar in het voortgezet onderwijs en de beroepsopleidende leerweg? Wat zijn daar de oorzaken van en welke belemmeringen kunnen worden weggenomen om het niet-gebruik te laten dalen? 137

Het Sociaal Cultureel Planbureau zal op dinsdag 5 juni a.s. het rapport Geld op de Plank. Niet-gebruik van inkomensvoorzieningen presenteren. In dit rapport komt onder andere het niet-gebruik van de WTOS uitgebreid aan bod, waaronder de hoogte van het niet-gebruik, mogelijke redenen daarvoor en kenmerken van niet-gebruikers.

In de kabinetsreactie naar aanleiding van het rapport zal worden aangegeven welke wegen zullen worden bewandeld om het niet-gebruik terug te dringen. De WTOS loopt hierin mee.

- 120 Waarom is het jaar 1983 als 100-norm genomen? 147

Gezocht is naar een vergelijking over de middenlange termijn. Met het jaar 1983 is de keuze van het Sociaal en Cultureel Planbureau gevolgd, mede op grond van het periodiek beschikbaar zijn van enquêtegegevens (het zogenaamde Aanvullend Voorzieningen Onderzoek dat om de vier jaar wordt gehouden.) Zie Cultuurminnaars en –mijders. Trends in de belangstelling voor kunsten en cultureel erfgoed (SCP mei 2005), p 93 (zie ook www.scp.nl)

121 Zijn de loon- en prijsbijstellingen (€13,2 miljoen) eenmalig, of zijn deze structureel? 148

De loon- en prijsbijstellingen (€13,2 miljoen) zijn structureel.

122 Op welke wijze is de €7,5 miljoen voor het stimuleren van de artistieke film concreet ingezet. 149

De budgetverruiming van €7,5 miljoen voor de periode 2006-2008 wordt door het Nederlandse Fonds voor de Film besteed aan: de productie van artistieke films; het productiebudget van de artistieke intendant; de productie van jeugdfilms en de stimulering van internationale coproducties.

123 Hoe is de huidige voortgang ten aanzien van de herinrichting van de culturele ondersteuningsstructuur en in hoeverre worden er vertragingen verwacht? 149

De vorming van de beoogde sectorinstituten is op schema. Er worden geen vertragingen verwacht.

- Voor erfgoed (Erfgoed Nederland) is de vorming van een sectorinstituut nagenoeg afgerond.
- Voor amateurkunst (de Kunstfactor) is de vorming van een sectorinstituut nagenoeg afgerond.
- In de muzieksector fuseren met ingang van 2008 vijf ondersteunende instellingen tot één muziekinstituut. Tegelijkertijd wordt onderzocht of in het streven naar een goede ondersteuningsstructuur voor de muzieksector het Popinstituut als zelfstandig instituut blijft voortbestaan of in de toekomst onderdeel uitmaakt van één nieuw muziekinstituut voor alle muziekgenres.
- Voor het sectorinstituut film is onlangs een opdracht verstrekt om te komen tot de oprichting van een sectorinstituut dat met ingang van de nieuwe subsidieperiode operationeel zal zijn.
- De Premsela Stichting wordt aangemerkt als sectorinstituut voor vormgeving.
- Het Virtueel Platform wordt aangemerkt als sectorinstituut voor kunst en nieuwe media.
- In de bibliotheeksector is de Vereniging van Openbare Bibliotheken aangemerkt als sectorinstituut.

124 Wanneer is er meer bekend over de realisatie in 2006 ten aanzien van de podiumkunsten? Hoe komt het dat deze nu niet vermeld staan in het jaarverslag als de algemene beleidsdoelstelling zich juist richt op cultuurparticipatie? 150

De realisatie podiumkunsten 2006 wordt vastgesteld op basis van de aangeleverde en gecontroleerde verantwoordingen van alle culturele instellingen, dit is rond 1 juli 2007. De cijfers waren dus nog niet beschikbaar bij het samenstellen van het departementaal jaarverslag 2006. In de begroting 2008 zullen deze cijfers wel worden opgenomen.

125 Waarom was 2004 een bovengemiddeld jaar qua uitvoeringen en bezoeken? 150

Een exacte verklaring hiervoor is niet te geven. In het algemeen kunnen uitvoeringen en bezoeken in de podiumkunsten als geheel (dus gesubsidieerd en ongesubsidieerd) fluctueren per seizoen. Dit is van veel marktfactoren afhankelijk. Daar komt nog bij dat de

gesubsidieerde podiumkunsten slechts een klein deel uitmaken van de totale markt (ca 15%). Daarmee is dit deel van de markt relatief sterk afhankelijk van vraag- en aanbod fluctuaties in de podiumkunstmarkt als geheel.

- 126 Wat is de reden dat in 2006 achterstallig onderhoud niet meer wordt meegerekend? In hoeverre wordt achterstallig onderhoud de komende jaren weer voorzien? 152

Gebouwen hebben altijd onderhoud nodig. Dat heeft niets te maken met een restauratie achterstand. Tot nu toe werden alle investeringsbehoeften, dus ook voor regulier onderhoud, opgeteld als restauratiebehoefte. In het PRC rapport is een duidelijke cesuur gelegd tussen onderhoud (al dan niet achterstallig) en restauratie.

- 127 Wat is het verschil bij monumenten tussen restauratieachterstand en achterstallig onderhoud? 152

De definitie van restauratie achterstand is dat de kosten van restauratie meer moeten zijn dan 20% van de herbouwwaarde. Als de kosten van herstel lager zijn dan 20% herbouwwaarde spreken we van (achterstallig) onderhoud.

- 128 Hoe wordt de inrichting van de provincienetwerken minder vrijblijvend gemaakt? 153

Langs meerdere wegen is getracht om de inrichting van de provincienetwerken minder vrijblijvend te maken. Allereerst is door de Stuurgroep Bibliotheken een denktank in het leven geroepen, die heeft bepaald welke functies door de provinciale netwerken dienen te worden vervuld. Daarnaast zijn nadere voorwaarden verbonden aan de subsidieverlening aan provincies. In dat verband heeft OCW als specifieke voorwaarde gesteld dat eind 2007 op basis van genoemde functies een plan voor de inrichting van de netwerken moet zijn opgesteld, waarin de taakverdeling tussen partijen concreet is omschreven.

- 129 Welke stappen zijn ondernomen om alsnog het streefpercentage ten aanzien van de certificering in 2007 te behalen? Wat is de huidige stand van zaken? 154

Dankzij extra inspanningen die worden verricht door de Stichting Certificering Openbare Bibliotheken, waarin de Vereniging voor Openbare Bibliotheken en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten zijn vertegenwoordigd, zal het streefpercentage voor 2007 alsnog worden gerealiseerd. Hierdoor zal eind 2007 40% van de bibliotheken aan een certificering zijn onderworpen. Tot op heden is 25% daaraan onderworpen.

- 130 In hoeverre heeft het tekort van €31 miljoen van de Publieke Omroep ten gevolge van dalende reclameontvangsten invloed gehad op de programmering? Heeft de Publieke Omroep programma's moeten schrappen ten gevolge van het tekort van €31 miljoen? 160

In 2006 heeft de daling van de reclameopbrengsten van €31 miljoen ten opzichte van de begroting geen duidelijke gevolgen gehad voor de programmering omdat de publieke omroep in dat jaar nog programmareserves heeft kunnen inzetten.

- 131 Welk deel van het totale budget van de Publieke Omroep wordt besteed aan de kosten van programma's? Welk deel van het budget gaat naar de programmamakers en welk deel van het budget valt ten deel aan de overheadkosten van de Publieke Omroep? Hoe heeft deze 160

kostenopbouw zich ontwikkeld in de afgelopen 5 jaar?

De gecontroleerde gegevens over 2006 zijn nog niet beschikbaar.

Van het totale budget van de publieke omroep werd in 2005 circa 88% besteed aan programmakosten. De indirecte kosten (overhead) waren circa 12% van de totale lasten. Over de periode 2001 – 2005 is deze verhouding vrijwel gelijk gebleven.

- 132 Wat was per omroep het ledenaantal van de publieke omroepen op 31 december 2006? Hoe heeft het ledenaantal zich ontwikkeld per omroep in de afgelopen 5 jaar? 160

De laatste formele telling van het aantal leden is in 2004 gehouden met het oog op de verlenging van de erkenningen voor de periode 2005-2010. Sinds de concessiewet uit 2000 vindt er geen jaarlijkse formele ledentelling plaats. In de nota 'Met het oog op morgen' is wel een overzicht van de ontwikkeling van ledentallen opgenomen (Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 29800 VIII, nr 234 pagina 14).

Ontwikkeling ledental publieke omroep

	1992	2004
AVRO	608.885	392.933
EO	499.410	476.169
KRO	577.310	476.489
NCRV	507.945	364.823
TROS	530.301	430.918
VARA	544.103	419.998
VPRO	523.428	361.893
BNN		216.446
Link		52.191
MAX		65.155
Totaal aantal leden	3.791.382	3.257.015
Totaal aantal huishoudens (CBS)	6.266.000	7.052.458
Lidmaatschap in huishoudens	61%	46%

- 133 Waaruit blijkt dat de veranderende organisatiestructuur van de publieke omroep een positieve invloed heeft gehad op de besturing van het bestel en de invoering van het programmeringsmodel? Wat is de mening van de verschillende publieke omroepen over de effecten van het programmeringsmodel? 160

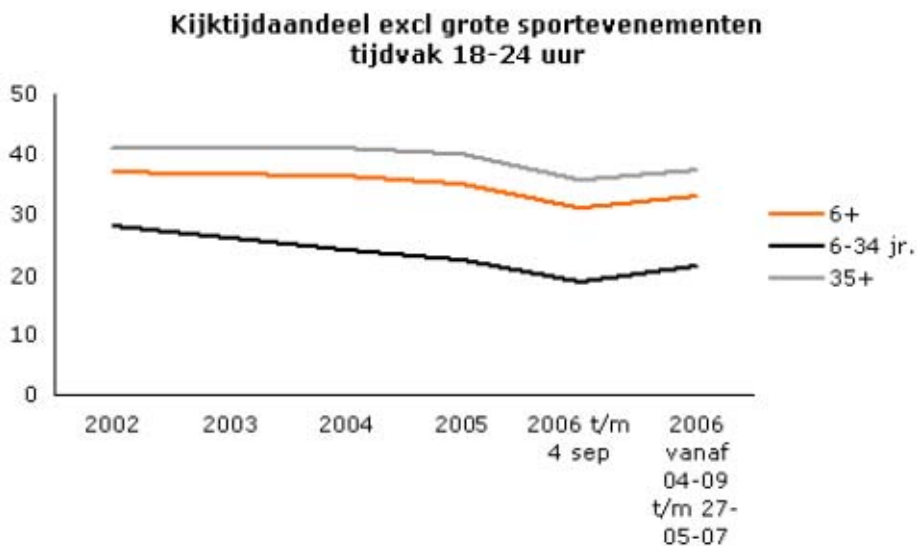
Met de komst van een onafhankelijke raad van toezicht is er een heldere scheiding tussen toezicht, bestuur en uitvoering tot stand gebracht. Ook is er nu een duidelijke regie op de programmering. De publieke omroep is daarmee slagvaardiger geworden. De invoering van het programmeermodel in september 2006 heeft geleid tot evenwichtiger aanbod, een beter

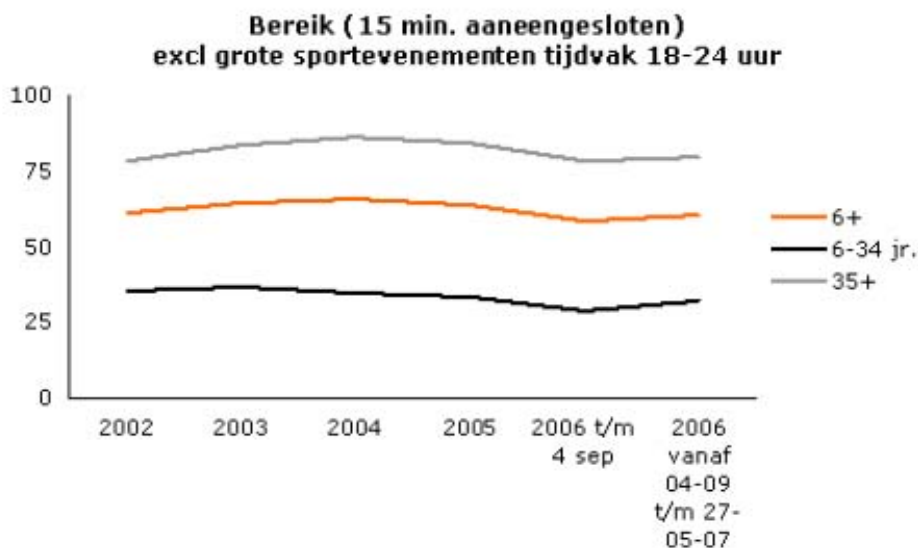
bekeken publieke omroep die bovendien aantrekkelijk is voor een breder publiek en in het bijzonder voor de jongere kijkers (onder de 50 jaar).

De invoering van het programmeermodel als zodanig wordt nu door de omroepen geaccepteerd. Juridische procedures over de besluiten van de raad van bestuur zijn gestaakt. Bij grote wijzigingen in organisaties is er altijd sprake van het zoeken naar nieuw evenwicht en onderlinge verhoudingen. Dat is bij de publieke omroep niet anders. Over het geheel genomen zijn de verschillende omroepen tevreden over de effecten van het programmeringsmodel.

- 134 Op basis waarvan wordt de conclusie getrokken dat het nieuwe programmeringsmodel een positief effect heeft op de aantrekkelijkheid van het aanbod van de publieke omroep voor mensen tot 35 jaar? Hoe hebben de kijkcijfers zich de afgelopen 5 jaar ontwikkeld per leeftijdsgroep? 160

Het bereik en het kijktijdaandeel zijn sinds de invoering van het programmeermodel onder alle leeftijdscategorieën toegenomen. De negatieve spiraal die zich de afgelopen jaren had ingezet, lijkt daarmee doorbroken. Er is meer en gevarieerd aanbod voor groepen onder de 35 en dit aanbod is beter herkenbaar geworden, onder meer door de profilering van Nederland 3 en de introductie van themakanalen.

- 135 Hoeveel geld hebben de omroepen binnengehaald door de verkoop van programmagidsen in 2006? Waaraan zijn deze inkomsten besteed? 160

In de meerjarenbegroting van de publieke omroep voor 2008 wordt een overzicht gegeven van de feitelijke inkomsten en bestedingen over 2006. Deze gecontroleerde gegevens over 2006 zijn nog niet beschikbaar. Ter indicatie: de netto opbrengst uit programmabladen in 2005 is €17,3 miljoen.

- 136 Hoe heeft de nieuwe Raad van Toezicht gefunctioneerd in het jaar 2006 en hoe zijn de contacten met de Publieke Omroep verlopen? 160

De raad van toezicht heeft zich in het eerste jaar ingewerkt. De voorzitter van de Raad van Toezicht en enkele leden hebben omroepen bezocht en er is kennis gemaakt met het College van Omroepen. Komend jaar zal dit worden voortgezet en uitgebreid.

In dit eerste jaar heeft de Raad besluiten genomen die nodig waren gelet op de turbulente marktontwikkelingen, zoals het programmeermodel. Voor specifieke zaken op gebied van selectie, honorering en financiële vraagstukken heeft de Raad uit zijn midden een aantal commissies ingesteld.

- 137 Waarom zijn voor het jaar 2006 de realisatiecijfers van de prestatie-indicatoren nog niet bekend? 162

De rapportage over de naleving van de programmeergegevens in 2006 door de publieke omroep en gecontroleerd door het Commissariaat voor de Media is nog niet beschikbaar. Hierover wordt gerapporteerd bij de Mediabegrotingsbrief 2008 die in november naar de Kamer wordt gestuurd.

- 138 Welk deel van de geldstromen voor onderzoeksbeleid wordt aangewend voor toegepast onderzoek en welk deel voor zuiver wetenschappelijk onderzoek? 172

Hoewel het CBS hierover al jaren geen systematische gegevens meer verzamelt, is voor het jaar 2003 op basis van enquêtering wel een globaal beeld te geven van het type uitgevoerde onderzoek voor bedrijven en researchinstellingen. Bij bedrijven bedroeg, in arbeidsjaren gerekend, het aandeel fundamenteel onderzoek 7 procent, het aandeel strategisch onderzoek 12 procent en het aandeel toegepast onderzoek en ontwikkeling 81 procent. Bij de researchinstellingen liggen deze percentages op resp. 23, 26 en 52. Voor de universiteiten zijn deze gegevens niet bekend.

- 139 Hoeveel fte's bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) houden zich bezig met het voortgezet en beroepsonderwijs? Hoeveel fte's overhead en stafdiensten zijn aan deze medewerkers toe te rekenen? Hoeveel fte's houden zich bij het ministerie van OCW bezig met het voortgezet en het beroepsonderwijs? 185

Bij het ministerie van LNV waren in 2006 ten dienste van het groen voortgezet- en beroepsonderwijs (VMBO, MBO, HBO en WO) 11 FTE belast met beleidsfuncties, 5 FTE met financiële- en controle functies en 0,1 FTE met juridische ondersteuning. De overhead was 0,5 FTE directie en 2,0 FTE secretariële ondersteuning.

Bij het ministerie van OCW houden 178,5 fte's zich bezig met het voortgezet en beroepsonderwijs.

Het aantal fte's overhead en stafdiensten toe te rekenen aan deze medewerkers binnen het ministerie is 34,16 fte's.

- 140 Hoe groot is de overhead in po, vo, hbo en wo? Welke definitie hanteert u hiervoor? 195

De vorige minister heeft de Tweede Kamer toegezegd voor elke onderwijssector een bureaucratiebenchmark te (laten) ontwikkelen, waarmee per onderwijsinstelling inzichtelijk wordt gemaakt hoe de omvang van de bureaucratie afgezet tegen de kwaliteit van onderwijs zich verhoudt tot vergelijkbare instellingen binnen de sector.

De benchmarks van HO en MBO zijn opgeleverd; die van PO en VO zijn aan het einde van de zomer gereed. Om de kwaliteit van de benchmarks te waarborgen is er een klankbordcommissie van deskundigen opgericht. Half september beoordeelt de commissie de rapporten met de daarbij behorende gepresenteerde bureaucratie/overhead en de vergelijkbaarheid van de rapporten.

- 141 Welk percentage van het budget gaat naar het primaire onderwijsproces in po, vo, hbo en wo? 195

Zie antwoord op vraag 140.

- 142 Kan een overzicht verstrekt worden van de bij de publieke omroep betaalde topinkomens (hoger dan de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens-norm van €171.000)? 222

De rapportage over de verplichte openbaarmaking van topinkomens in de (semi)publieke sector, waaronder die van de publieke omroep, wordt jaarlijks gepubliceerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. De eerste rapportage over 2005 is in december 2006 aan de Tweede Kamer aangeboden (Tweede Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 28479 nr 29). Daarnaast controleert het Commissariaat voor de Media bij de toetsing

van de jaarverslagen van de omroepinstellingen of zij de WOPT naleven.

- 143 Geeft de Wet Openbaarheid topinkomens in de publieke sector (WOPT)-registratie een volledig beeld of zijn er daarnaast nog uit publiek geld betaalde topinkomens die op grond van de WOPT-systematiek buiten beeld blijven, bijvoorbeeld via BV-constructies? 222

De WOPT-registratie geeft, voor zover OCW kan nagaan, een volledig beeld.

Weliswaar betaalt OCW in een beperkt aantal gevallen aan BV's meer dan €171.000 per jaar, doch het betreft hier BV's met meerdere medewerkers.

OCW heeft dan ook geen aanwijzing dat via deze constructie sprake is van individuele inkomens van meer dan €171.000.

- 144 Kan een indicatie gegevens worden van aantallen en beloningshoogte? 222

Niet van toepassing.